

UCHWAŁA Nr XXXVIII/264/2002
Rady Miejskiej w Łomiankach
z dnia 19 czerwca 2002r.

w sprawie : przyjęcia Strategii Rozwoju Łomianek do 2014 roku.

Na podstawie art. 7 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591) Rada Miejska w Łomiankach mając na uwadze dotychczasowe kierunki rozwoju Gminy przyjęte w „Strategii Rozwoju Łomianek” określone w uchwale Nr XXXIV/328/98 z dnia 17 czerwca 1998 roku, uwzględniając konieczność zaktualizowania ich rozwiązań i dostosowania do nowych realiów wynikających ze zmiany podziału administracyjnego kraju oraz zmiany regulacji prawnych

uchwała

co następuje :

§ 1.

Przyjmuje Strategie Rozwoju Łomianek do 2014 roku opracowaną przez Komisję Planowania i Rozwoju Rady Miejskiej w Łomiankach „Forum 21” stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2.

Uchyla się uchwałę Rady Miejskiej Nr XXXIV/328/98 z dnia 17 czerwca 1998 roku w sprawie przyjęcia celów i kierunków rozwoju miasta i gminy Łomianki zawartych w dokumencie „Strategia Rozwoju Łomianek. Faza pierwsza: uwarunkowania - cele – scenariusze”.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Łomiankach


Edward Wołyński

**RADA MIEJSKA
W ŁOMIANKACH**

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XXXVIII/264/2002
Rady Miejskiej w Łomiankach
Z dnia 19 czerwca 2002 roku

STRATEGIA ROZWOJU ŁOMIANEK DO 2014 ROKU

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	5
2	DIAGNOZA MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH.....	7
2.1	Łomianki w Obszarze Metropolitalnym Warszawy.....	7
2.1.1	AGLOMERACJA WARSZAWSKA	7
2.1.2	WARUNKI NATURALNE	8
2.2	Układ lokalny Łomianek – uwarunkowania rozwoju	9
2.2.1	PRZYRODA	9
2.2.2	LUDNOŚĆ	10
2.2.3	MIESZKANIE	11
2.2.4	USŁUGI PUBLICZNE	11
2.2.4.1.	Sieć drogowa	11
2.2.4.2	Transport publiczny.....	12
2.2.4.3	Telekomunikacja.....	13
2.2.4.4	Informatyzacja	13
2.2.4.5	Zaopatrzenie w energię	13
2.2.4.6	Zaopatrzenie w wodę	14
2.2.4.7	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	14
2.2.4.8	Zagospodarowanie odpadów	15
2.2.4.9	Edukacja	16
2.2.4.10	Kultura.....	17
2.2.4.11	Opieka medyczna.....	17
2.2.4.12	Pomoc społeczna.....	18
2.2.4.13	Porządek publiczny i bezpieczeństwo.....	18
2.2.4.14	Sport i rekreacja	20
2.2.5	GOSPODARKA	21
2.2.5.1	Bezrobocie	22
2.2.5.2	Przystąpienie do Unii Europejskiej.....	22
2.2.5.3	Funkcje gospodarcze.....	22
3	GŁÓWNE PROBLEMY I POŻĄDANE KIERUNKI ROZWOJU	24
3.1	Problemy społeczne	24
3.2	Problemy ekologiczne.....	24
3.3	Problemy infrastrukturalne	24
3.4	Problemy gospodarcze.....	25
4	WIZJA	26
5	CELE STRATEGICZNE.....	27
5.1	Łomianki aktywną wspólnotą mieszkańców, obecną w kraju i Europie.....	27

5.2 Łomianki – sprawnie zarządzana gmina	27
5.3 Łomianki dobrą gminą do mieszkania i wypoczynku	27
5.4 Łomianki – potentat gospodarczy wśród gmin.....	27
6 CELE KIERUNKOWE I PROGRAMY REALIZACYJNE	29
6.1 Łomianki aktywną wspólnotą mieszkańców, obecną w kraju i Europie.....	29
6.1.1 Łomianki „Małą Ojczyzną” dla mieszkańców	29
6.1.1.1 Budowa powszechnej tożsamości lokalnej.....	29
6.1.1.2 Budowa więzi ze społecznością i poczucia uczestnictwa w jej życiu	29
6.1.1.3 Elity siłą Łomianek	29
6.1.2 Społeczność lokalna bez podziałów wewnętrznych	30
6.1.2.1 Łomianki – społeczność bez podziałów.....	30
6.1.2.2 W Łomiankach nie ma ludzi odrzuconych i pozostawionych bez pomocy	30
6.1.3 Łomianki bezpieczną gminą do mieszkania i pracy	30
6.1.3.1 Bezpieczni na co dzień.....	30
6.1.3.2 Społeczna dezaprobatą dla patologii społecznej.....	31
6.1.3.3 Łomianki gotowe na kataklizm.....	31
6.2 Łomianki – sprawnie zarządzana gmina	31
6.2.1 Rada Miejska XXI wieku.....	31
6.2.1.1 Samorząd XXI czyli demokracja w działaniu	31
6.2.1.2 Rada sprawna i skuteczna.....	31
6.2.2 Przyjazny UMiG.....	32
6.2.2.1 Urzędnik - profesjonalny pomocnik obywatela.....	32
6.2.2.2 Urząd XXI wieku	32
6.2.3 Władza silna autorytetem jej skuteczności.....	32
6.2.3.1 Zarząd otwarty	32
6.2.3.2 Zarząd skuteczny	33
6.3 Łomianki dobrą gminą do mieszkania i wypoczynku	33
6.3.1 Zdrowe i bezpieczne Łomianki	33
6.3.1.1 Bezpieczne drogi.....	33
6.3.1.2 Zdrowi żyją lepiej	33
6.3.1.3 Sport powszechnym obyczajem w Łomiankach.....	33
6.3.1.4 I Ty możesz nie być sprawny	34
6.3.2 Ładne Łomianki.....	34
6.3.2.1 Zielone Łomianki – ładne i zdrowe środowisko.....	34
6.3.2.2 Estetyka i ład architektoniczny.....	34
6.3.3 Czyste Łomianki.....	34
6.3.3.1 Czysta posesja to nie wszystko – odpady i ścieki wspólny problem	34
6.3.3.2 Czysta woda wspólnym dobrem	35
6.4 Łomianki – potentat gospodarczy wśród gmin.....	35
6.4.1 Łomianki aktywnie obecne w UE	35
6.4.1.1 Miasta siostrzane.....	35
6.4.1.2 Jak zrobić interes w UE.....	35
6.4.2 Łomianki gminą nowoczesnej gospodarki.....	36
6.4.2.1 Zmiana struktury gospodarki w gminie	36
6.4.2.2 Samorząd wspiera gospodarkę	36

6.4.3 Siła biznesu siłą Łomianek.....	37
6.4.3.1 Dobry przedsiębiorca - dobry obywatel	37
6.4.3.2 Biznes promuje Łomianki – Łomianki promują biznes	37
7 WYTYCZNE POLITYKI GMINY	38
7.1 Organizacyjne.....	38
7.2 Finansowe	38
7.3 Prawne	38
7.4 Infrastrukturalne.....	39
8. WYTYCZNE REALIZACJI STRATEGII GMINY.....	39
8.1 Rada Miejska	39
8.2 Zarząd.....	39

1 WSTĘP

Dynamika przemian zachodzących w kraju i w naszej gminie w okresie ostatnich lat wymaga spoglądania w przyszłość, przewidywania jej i wytyczania pożądanych kierunków rozwoju. Doceniając dorobek poprzedników dostrzegamy obecnie niedostatki uprzednich opracowań perspektywicznych. Dlatego też Rada Miejska Łomianek powinna, choć raz w ciągu każdej kadencji zweryfikować strategię rozwoju gminy.

Uchwalona w czerwcu 1998 roku "Strategia rozwoju Łomianek" (uchwała Nr XXXIV/328/98 Rady Miejskiej z dn. 17.06.1998 roku) wymaga zaktualizowania i dostosowania do nowych realiów po zmianie podziału administracyjnego kraju, zmianach w ustawach o samorządzie i finansach publicznych oraz reformach strukturalnych.

Dokument ten zawiera diagnozę możliwości rozwojowych Łomianek w oparciu o zdezaktualizowane dane z połowy lat dziewięćdziesiątych. Sformułowano tam scenariusze rozwojowe w sposób zbyt ogólny, bez wskazania konkretnych rozwiązań realizacyjnych i wytycznych do planu rozwoju gminy.

Założony ówczesnie priorytet funkcji gospodarczej nad pozostałymi w rozwoju gminy nie pozostaje w zgodzie z konstytucyjną zasadą zrównoważonego rozwoju. Zasada ta została przyjęta obecnie jako fundamentalna dla strategii rozwoju gminy.

Możliwość przystąpienia Polski do Unii Europejskiej nakłada na nas obowiązek myślenia o tym i przewidywania działań dostosowawczych. Trzeba myśleć nie tylko o przygotowaniu gminy Łomianki do wymogów i przepisów unijnych, ale też o tym, aby nasza gmina była gotowa do wykorzystania unijnych funduszy dla poprawy naszej infrastruktury, stanu środowiska naturalnego oraz poprawy warunków życia i pracy mieszkańców.

Zmienił się w sposób widoczny obraz naszej gminy w ciągu minionych 4 lat. Formułujemy, zatem strategię ponownie w oparciu o doświadczenie lat 1998-2001. Uwzględniając zaistniałe w tym okresie przemiany możemy na nowo spojrzeć w przyszłość w perspektywie 12 lat i wytyczyć kierunki rozwoju gminy. Pozwoli to efektywnie określać cele doraźne i realizować je ku pożytkowi mieszkańców i z poszanowaniem zasobów natury.

W Diagnozie Możliwości Rozwojowych poświęcamy większą uwagę niedostatkom czy negatywnym aspektom rzeczywistości Łomianek aniżeli dokonaniom, osiągnięciom i zjawiskom pozytywnym, aby skoncentrować działanie na rozwiązywaniu istniejących lub przyszłych problemów Gminy.

Osiągnięcia Gminy i dokonania Samorządu od 1990 roku są znaczące i mieszkańcy mogą być z nich dumni. Nasze miasto powstało zaledwie 12 lat temu. W tym okresie uruchomiono komunikację miejską, zbudowano oczyszczalnię ścieków, oświetlono centrum miasta oraz szereg ulic w osiedlach i wsiach.

Trwa rozbudowa systemu oświetlenia oraz sieci kanalizacji i wodociągów. Powstał komunalny Zakład Wodociągów i Kanalizacji z własną brygadą roboczą, która jest w stanie świadczyć usługi remontowo - budowlane w gminie – zaczątek gminnego zakładu gospodarki komunalnej. Rozbudowano system oświaty, powstały dobrze wyposażone gimnazja i liceum ogólnokształcące, przystępujemy do budowy nowoczesnego centrum dydaktyczno – integracyjnego, które pomieści prócz pomieszczeń szkolnych, m.in. nowoczesną halę sportową i basen.

Nasza gmina obecna jest w internecie, Urząd miasta dysponuje nowoczesnym wyposażeniem komputerowym, na bazie którego budowany jest gminny system

informacyjny – społeczeństwo informacyjne w skali gminy na miarę potrzeb w XXI wieku. Regularnie wydawanych jest kilka gazet lokalnych, w tym „Gazeta Łomiankowska” - dwutygodnik Urzędu Miasta i Gminy, który posiada też elektroniczną wersję internetową, powstało i funkcjonuje Radio Mazowsze.

Pokonane zostały problemy finansów gminnych, zadłużenie gminy zaczyna się zmniejszać, a budżet wzrósł o ponad 30% w ciągu ostatnich 4 lat, co pozwala kontynuować inwestycje gminne na szerokim froncie. Gmina Łomianki plasuje się w rankingach gmin polskich, ciągle w czołówce.

Powstało szereg stowarzyszeń i organizacji społecznych z troski o sprawy mieszkańców.

Pokonany został problem tzw. „korytarza ekologicznego” i uchwalone zostało „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łomianki”, czym mogą pochwalić się wciąż nieliczne gminy w Polsce.

Powstały dwie nowe parafie na terenie gminy. Wysiłkiem społecznym zbudowano nowe świątynie i kończona jest budowa największego kościoła pod wezwaniem Św. Małgorzaty w Łomiankach.

Nie są to wszystkie dokonania w naszej gminie ale trzeba podkreślić, że wszystkie one są wspólnym osiągnięciem wszystkich mieszkańców – całej wspólnoty gminy Łomianki.

XXI wiek stawia jednak coraz to nowe wyzwania, rosną też nasze potrzeby i oczekiwania w stosunku do poziomu zaspokajania potrzeb mieszkańców. W takim kontekście należy spoglądać na tę diagnozę i traktować jako rozpoznanie obszarów, w których niezbędne jest podjęcie działań o charakterze perspektywicznym.

Horyzont czasowy strategii sięga roku 2014. Jest to zatem propozycja rozwiązań dla 3 kolejnych kadencji Rady Miejskiej. Zakładamy taki horyzont w przekonaniu, że niektóre zamierzenia mogą być zrealizowane dopiero po upływie co najmniej 8 lat, inne może jeszcze później. Jesteśmy jednak głęboko przekonani, że ich realizacja jest konieczna i jej rozpoczęcie jest naszym obowiązkiem wobec obecnych i przyszłych mieszkańców gminy. Czynimy to również w przekonaniu, że wiele z proponowanych rozwiązań zostanie zmodyfikowanych przez Radę Miejską w nadchodzących latach – jest to oczywiste w świecie coraz szybciej zachodzących zmian, pojawiających się nowych problemów oraz możliwości i sposobów ich rozwiązywania.

W01

2 DIAGNOZA MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH

2.1 Łomianki w Obszarze Metropolitalnym Warszawy

2.1.1 AGLOMERACJA WARSZAWSKA

Łomianki są jedną z 7 gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego, stanowiącego północno zachodnią rubież obszaru metropolii Warszawskiej. Łomianki graniczą bezpośrednio z Warszawą od południowego wschodu, a odległość centrum Łomianek od centrum Warszawy wynosi zaledwie 16 km.



Miasto Stołeczne Warszawa, leżące w centrum Polski i Europy, posiada połączenia komunikacyjne ze wszystkimi miastami wojewódzkimi, a także z większością stolic europejskich. Na terenie Warszawy są dworce kolejowe, autobusowe i lotniska pasażerskie, umożliwiające komunikację krajową w pełnym zakresie i międzynarodową z większością krajów na całym świecie.

Bliskość Warszawy, stolicy Polski i dużej metropolii europejskiej stanowi jedno z najważniejszych uwarunkowań zewnętrznych, oddziałując na Łomianki w sposób pozytywny i negatywny zarazem. Uwarunkowania te dotyczą:

- zagadnień społecznych
- infrastruktury technicznej,
- gospodarki przestrzennej i środowiska naturalnego,
- działalności gospodarczej na terenie gminy.

Not

2.1.2 WARUNKI NATURALNE

Gmina Łomianki ma powierzchnię 38,1 km², co stanowi 7% powierzchni Powiatu Warszawskiego Zachodniego. Łomianki położone są na Nizinie Mazowieckiej, w dolinie Wisły, między Puszcą Kampinoską i Wisłą.

Teren jest równinny, z nieco wyniesioną o kilka metrów częścią Dąbrowy. Na obszarze gminy nie stwierdzono obecności kopalnych bogactw naturalnych więc nie są prowadzone prace wydobywcze.

Puszcza Kampinoska jest obszarem chronionym ustawowo jako Kampinoski Park Narodowy (KPN) i stanowi unikalny w skali europejskiej kompleks leśny położony w bezpośrednim sąsiedztwie metropolii. O szczególnym miejscu KPN świadczy wpisanie tego obszaru w styczniu 2000r. na listę Światowych Rezerwatów Biosfery (MAB). Dolina Wisły na obszarze gminy należy do obszaru chronionego wpisanego do europejskich zasobów przyrodniczych (ECONET Polska). Ponadto obszar miasta i gminy Łomianki rozporządzeniem Wojewody Mazowieckiego z dn. 2000.08.03 włączony został w całości do Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Na terenie gminy znajdują się również dwa wyodrębnione rezerваты przyrody „Jezioro Kiełpińskie” i „Ławice Kiełpińskie”, ściśle związane obszarem chronionym doliny Wisły.

Wol

2.2 Układ lokalny Łomianek – uwarunkowania rozwoju

2.2.1 PRZYRODA

Zasoby i walory przyrodnicze Łomianek stanowią podstawę ładu przestrzennego na tym terenie i muszą być uwzględniane przy określaniu polityki gminnej w zakresie rozwoju społecznego i gospodarczego. Polityka ta powinna realizować konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju na lokalnym poziomie poprzez zapewnienie rozwoju społecznego i gospodarczego bez szkody dla środowiska naturalnego. Środowisko przyrodnicze Łomianek już wymaga naprawy i rekonstrukcji, a zatem szczególnej dbałości o jego stan obecny i przyszły.

Na terenie gminy występują niekorzystne dla środowiska zjawiska związane z rozwojem gospodarczym i cywilizacyjnym. Ze szczególnym natężeniem odczuwana jest presja migracyjna na zagospodarowanie przestrzeni oraz dążenie do osiągnięcia maksymalnych korzyści ekonomicznych płynących z jej przekształcania. Bliskie sąsiedztwo metropolii Warszawskiej powoduje intensywną eksploatację zarówno przestrzeni zagospodarowanej jak i pozostającej jeszcze w stanie zbliżonym do naturalnego. Przejawem tego jest chociażby natężenie komunikacyjne, liczba przedsiębiorstw oraz liczne dzikie wysypiska śmieci i zanieczyszczenie wód gruntowych przez odprowadzane doń nieczystości płynne. Bezwzględna dbałość o utrzymanie równowagi środowiskowej, zachowanie niektórych terenów w stanie naturalnym, stwarzanie mechanizmów ograniczających degradację krajobrazu i odtwarzanie walorów terenów już zdegradowanych jest obowiązkiem zarówno władz samorządowych jak i każdego mieszkańca, czy przybysza.

Do niekwestionowanych atutów przyrodniczych Łomianek należą:

- walory bioklimatyczne, krajobrazowe i rekreacyjne Puszczy Kampinoskiej,
- walory krajobrazowe i rekreacyjne Doliny Wisły (rozległe płaskie niezabudowane tereny atrakcyjne dla turystyki pieszej, konnej i rowerowej),
- jeziora starorzecza Wisły – Dziekanowskie, Kiełpińskie (rezerwat), Fabryczne, Pawłowskie (ekosystemy Jez. Fabrycznego i Pawłowskiego są już niestety w znacznym stopniu zdegradowane!),
- Wisła wraz z wyspami stanowiącymi naturalne siedlisko chronionych gatunków ptaków (bocian czarny, orzeł bielik, czapla siwa),
- rozległe wolne tereny budowlane (z wyłączeniem terasy nadwiślańskiej).

Istnieją jednak również i zagrożenia naturalne wynikające z położenia Łomianek.

Są to przede wszystkim:

- zagrożenie powodziowe - bezpośrednie sąsiedztwo rzeki Wisły, ukształtowanie terenu gminy i niezadawalający stan wałów przeciwpowodziowych stwarzają niebezpieczeństwo powodzi, gdyż ponad 90% powierzchni gminy znajduje się na terenie zalewowym wyznaczonym dla tzw. wielkiej wody stuletniej,
- ulegający znacznym wahaniom, ale jednak dość wysoki poziom wód gruntowych nie tylko na terenie terasy zalewowej Wisły (znaczne obszary w Dolinie Wisły – pas starorzecza, Kępa Kiełpińska, obszary w sąsiedztwie KPN – Sadowa).

Te wzajemne uwarunkowania powinny być punktem wyjścia do zapewnienia zrównoważonej koegzystencji całego ekosystemu i rozwoju Gminy.

No. 1

2.2.2 LUDNOŚĆ

Informacja o ludności i prognozy demograficzne mają dla gminy zasadnicze znaczenie przy podejmowaniu decyzji strategicznych i formułowaniu planów wieloletnich. Te informacje pozwalają planować z odpowiednim wyprzedzeniem zapotrzebowanie w zakresie infrastruktury technicznej i społeczno – kulturalnej oraz przewidywać skutki cywilizacyjne dla środowiska.

Ludność gminy wynosi ok. 18 tys. wg oficjalnych danych na koniec 2000r (Załącznik A, Tablica 1), co stanowi ok. 20% ludności powiatu.

Z szacunków UMiG wynika, że ok. 2 - 5 tys. osób mieszka na terenie gminy bez zameldowania, a zatem nie podlega ewidencji administracji lokalnej. Zwiększa to faktyczne zapotrzebowanie na infrastrukturę techniczną i społeczną, wszelkie usługi oraz zwiększa obciążenie cywilizacyjne środowiska (zapotrzebowanie na przestrzeń zabudowaną, urządzenia techniczne i drogi, odpady komunalne i inne). Nie pozostaje to bez znaczenia dla społecznej świadomości zaspokojenia potrzeb mieszkańców, zwiększając natężenie problemów społecznych na terenie gminy.

Gmina Łomianki już w 1997 roku była jedną z najsilniej zurbanizowanych gmin miejsko-wiejskich leżących w OMW z gęstością zaludnienia 415 mieszkańców na 1 km². Obecnie z uwzględnieniem mieszkańców bez zameldowania można szacować wskaźnik gęstości zaludnienia na poziomie 500-600 na 1 km².

Przyrost mieszkańców gminy odbywa się głównie na drodze migracji. Przyrost naturalny oscyluje praktycznie od kilku lat wokół zera, tzn. notuje się tyle samo urodzeń, co zgonów. Według najnowszych danych z 31 grudnia 2001r liczba ludności posiadającej stałe zameldowanie wyniosła 12952 osoby na terenie miasta i 4457 osób na terenach wiejskich, co oznacza przyrost o ok. 2,8% w stosunku do 2000 roku. Większa dynamika przyrostu ludności obszarów wiejskich (5,8%) oznacza postępującą ich urbanizację.

Uwzględniając oszacowania należy przyjąć, że bilans ruchu migracyjnego jest większy niż zakładano wcześniej („Strategia rozwoju Łomianek”, uchwała RM z dn. 17.06.1998 roku) i już obecnie przekroczona została liczba 20 tys. - prognozowana ludność w 2010 roku.

Sytuacja demograficzna Łomianek jest, zatem niezbyt stabilna, a ruch migracyjny jest zmienny i zależy od szeregu czynników zwiększających lub zmniejszających atrakcyjność osiedlania na terenie gminy:

- Potencjału przestrzennego gminy – powierzchni gruntów pod zabudowę
- Potencjału infrastrukturalnego gminy – gotowości potencjalnych mieszkańców do akceptowania niedostatków sieci drogowej i wodno kanalizacyjnej
- Zmian walorów przyrodniczych – pogorszenie stanu środowiska, zaśmiecenie, wystąpienie powodzi
- Zmian ogólnego poziomu zamożności – zdolności ekonomicznej do inwestowania w budownictwo indywidualne
- Zmian parametrów ogólnoeconomicznych – likwidacja dużej ulgi budowlanej w podatkach może zmniejszyć poziom inwestowania w budownictwo.
- Atrakcyjności ekonomicznej osiedlania w Łomiankach jako alternatywy dla Warszawy – ceny mieszkań, gruntów itp.

Przy założeniu utrzymania się dotychczasowych trendów należy przyjąć, że w 2005 roku liczba ludności może osiągnąć 25-26 tys. Uwolnienie tzw. „korytarza ekologicznego” na obszar do zagospodarowania można spodziewać się dodatkowego przyrostu ludności o 10 tys. w ciągu najbliższych 10 - 15 lat. Utrzymująca się tendencja do zmiany przeznaczenia gruntów z rolniczych na budowlane może skutkować utrzymaniem zdolności do przyjmowania nowych mieszkańców. W efekcie prawdopodobne jest przekroczenie 35 tys. ludności w 2010 roku.

Struktura płci pozostaje na tym samym poziomie, co 5 lat temu, tzn. 100 mężczyzn przypada przeciętnie na 108 kobiet.

Struktura wiekowa ludności Łomianek (Rys.1, Załącznik A) wykazuje poprawę w stosunku do sytuacji sprzed 5 lat – 1,7 osoby w wieku nieprodukcyjnym na 1 osobę w wieku produkcyjnym,

gdyż aż 60% ludności jest w wieku produkcyjnym. Udział grupy poprodukcyjnej pozostaje na tym samym poziomie 13%, co wskazuje, że ludność Łomianek nie starzeje się bardziej niż 5 lat temu. Jest to głównie efekt migracji ludności w wieku produkcyjnym.

Struktura terytorialna ludności (Rys.2, Załącznik A) wskazuje na spadek liczby ludności w mieście Łomianki w stosunku do obszarów wiejskich gminy (80% ludności w mieście 5 lat temu, 75% w 2000r., 74% - obecnie), co wynika z zacierania różnic w atrakcyjności osiedleńczej na wsi i mieście. Ponadto może być to efektem zmniejszenia potencjału gruntów pod zabudowę (możliwości osiedleńczych) na terenie miasta w stosunku do terenów wiejskich i postępującą ich urbanizację.

2.2.3 MIESZKANIE

Łomianki są miejscowością atrakcyjną do zamieszkania od lat 30-tych ubiegłego wieku. Są zabudowane w zdecydowanej większości przez domy jednorodzinne o różnym stylu i standardzie. Warunki mieszkaniowe są przeważnie zadowalające, jeśli chodzi o metraż, niezadowalające w zakresie infrastruktury technicznej (woda, kanalizacja, ulice, oświetlenie), chociaż zauważalna jest tu poprawa od 1998r.

Łomianki jako całość sprawiają wrażenie zabudowanych chaotycznie i mało estetycznie. Charakterystyczne dla gminy jest wymieszanie funkcji mieszkaniowych, produkcyjnych, handlowych i usługowych. Obniża to jakość życia mieszkańców i przyczynia się do powstawania konfliktów lokalnych i sprzeczności interesów różnych grup społecznych.

Dynamiczna działalność deweloperska w latach 1996-2000 spowodowała zagęszczenie mieszkań i mieszkańców na zabudowywanych terenach (np. Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa, osiedla UNIBUD-u i Mennicy oraz inne osiedla w rejonie ulic Wiślanej i Fabrycznej)

W ciągu minionych 5 lat zmniejszyła się nieco atrakcyjność Łomianek dla indywidualnej zabudowy na skutek wyczerpywania terenów przeznaczonych pod zabudowę indywidualną, wzrost cen gruntów budowlanych w okresie 1996-2000 i wzrost wymagań inwestorów wobec usług infrastrukturalnych. Rozwój tych usług następuje zdecydowanie zbyt wolno w stosunku do rosnących potrzeb i intensywności wykorzystania (np. zużywanie dróg). Likwidacja podatkowej ulgi budowlanej od 2002 roku, zatrzymanie wzrostu gospodarczego oraz coraz bardziej widoczne przejawy kryzysu gospodarczego mogą zmniejszyć intensywność inwestowania w budownictwo mieszkaniowe.

Zauważalny jest niedostatek mieszkań komunalnych. Mimo wzrostu zapotrzebowania na mieszkania komunalne nie nastąpiła zauważalna zmiana w ich liczbie i metrażu od 1998 roku (ok. 60 lokali o metrażu ok. 1750 m²). Stan techniczny budynków i mieszkań komunalnych jest niezadowalający. Prawie wszystkie z nich wymagają remontów, niektóre domy nadają się wyłącznie do rozbiórki, stanowiąc zagrożenie zdrowia i życia mieszkańców (np. budynek przy ul. Fabrycznej 1).

2.2.4 USŁUGI PUBLICZNE

2.2.4.1. Sieć drogowa

Droga krajowa Nr 7 stanowi główną oś komunikacyjną gminy, będąc drogą o najlepszych w gminie parametrach. Jest to jednocześnie trasa międzynarodowa, jedna z głównych, biegnących przez Polskę z południa na północ. Jako taka jest wyłączona ona spod zarządu gminy.

Droga krajowa Nr 7 ma duże zalety, stanowiąc o atrakcyjności położenia gminy i korzystnych dla rozwoju warunkach komunikacyjnych. Jest ona jednak źródłem wielu problemów. Natężenie ruchu wynosi przeciętnie ok. 35 tys. pojazdów na wjeździe do Łomianek od strony Warszawy i stale rośnie. To przekracza wydolność trasy Nr 7, a ruch staje czasem wręcz niemożliwy. Posiadając na terenie gminy jedynie trzy skrzyżowania przelotowe z drogami lokalnymi dzieli gminę na dwie części, co jest niekorzystne dla spójności miasta i gminy oraz stwarza uciążliwość dla mieszkańców. Jest to również przyczyną wielu groźnych w skutkach wypadków i kolizji drogowych, powodujących często ofiary w ludziach.

Układ dróg lokalnych w Łomiankach jest niefunkcjonalny. Brakuje czytelnego układu dróg zbiorczych, powiązanych z dojazdowymi do posesji. Drogi są zbyt wąskie. Wiele z nich nie spełnia parametrów dróg miejskich.

Stan techniczny wielu dróg i ulic jest niezadowolający. Stale rosnący ruch drogowy ma z reguły mieszaną charakter (osobowy i towarowy jednocześnie), co wynika z wymieszania funkcji mieszkaniowych i gospodarczych na terenie zabudowanym. Przyspiesza to degradacją stanu technicznego nawierzchni, poboczy i chodników.

Większość ulic na terenie miasta nie posiada zresztą chodników a te, które są, w wielu wypadkach nadają się do remontu (np. na ul. Warszawskiej). Brakuje odwodnienia ulic miejskich, co stwarza problemy w czasie ulewnych opadów i utrudnia budowę chodników.

Układ dróg gminnych i ulic miejskich nie zapewnia odpowiedniej przelotowości i rozładowania spiętrzeń komunikacyjnych. Brak jest alternatywnych tras komunikacyjnych równoległych do drogi krajowej Nr 7, szczególnie w Dąbrowie. Perspektywy rozwiązania tych problemów są niewielkie bez czytelnych rozwiązań nadrzędnych dla tzw. węzła warszawskiego oraz wprowadzenia odpowiednich rozwiązań prawa lokalnego. Mogłyby one dać podstawy do uregulowania zasad porządkowania rozwiązań komunikacyjnych. Tymczasem w „Wojewódzkim Programie Rozwoju Regionalnego Mazowsza na lata 2001-2006” pojawia się coraz bardziej realna perspektywa budowy tzw. „Trasy Mszczonowskiej”, co doprowadzi do kolejnego przecięcia terytorium gminy eksterytorialną (dla władz lokalnych) trasą szybkiego ruchu. Nie rozwiąże to problemów komunikacyjnych gminy, a jedynie doda nowe, wynikające z funkcjonowania tej trasy oraz bez wątpienia doprowadzi do degradacji środowiska naturalnego w Łomiankach. Bardzo utrudni wykorzystanie walorów środowiska dla rozwoju gminy.

W Łomiankach jest ok. 200 km dróg gminnych, z czego niespełna połowa to drogi o nawierzchni utwardzonej. Wiele dróg, które powinny być drogami gminnymi nie spełnia żadnych parametrów drogowych (są zbyt wąskie i nie ma praktycznie możliwości ich poszerzenia), szczególnie w Dziekanowie Leśnym (ulice tzw. „bajkowe”).

Brakuje również parkingów i miejsc do krótkiego postoju pojazdów, szczególnie na ulicy Warszawskiej, która jest centralną ulicą miasta. Wielu kolizji i wypadków mających miejsce na tej ulicy wynika z niedostosowania organizacji ruchu do jego natężenia.

Podobne problemy występują w kilku innych miejscach gminy.

2.2.4.2 Transport publiczny

Na terenie gminy istnieje zapotrzebowanie na transport publiczny i jest ono realizowane przez samorządową spółkę prawa handlowego „Komunikacja Miejska Łomianki” Sp. z o.o., która w całości jest własnością samorządu lokalnego. Rozwiązuje to częściowo problem komunikacji publicznej na terenie gminy. Przede wszystkim zaspokaja jednak potrzebę komunikacji z Warszawą. Nie jest to, co prawda zadaniem władz samorządowych (komunikacje poza terenem gminy), ale służy zaspokojeniu głównej potrzeby mieszkańców w zakresie komunikacji publicznej – dojazdu do Warszawy.

Firma posiada tabor, składający się (wg danych na początek 2002 r.) z 23 autobusów, które w przeważającej części trudno dziś nazwać nowoczesnym, ale wypełnia on swoje funkcje.

Firma utrzymuje 3 linie, z czego 2 służą komunikacji z Warszawą. Planowana jest czwarta linia do komunikacji po obszarze gminy. Bariery rozwoju komunikacji publicznej w granicach gminy są zły jakości drogi i podział gminy trasą Nr 7.

Komunikacja Miejska przewozi średnio ok. 13 tys. osób dziennie, wykonując przeciętnie od 125 do 130 kursów w ciągu dnia.

Poziom zaspokojenia potrzeb społecznych w tym zakresie można uznać za zadowalający mimo pojawiającej się czasem krytyki funkcjonowania komunikacji publicznej.

2.2.4.3 Telekomunikacja

Gwałtowny rozwój telekomunikacji postępujący od połowy lat 90-tych w kraju i w gminie doprowadził do zaspokojenia potrzeb w tym zakresie na dobrym poziomie europejskim. Wg nieoficjalnych danych (TP S.A. nie wyraziła zgody na udostępnienie szczegółowych danych dotyczących Łomianek) wskaźnik abonentów na 1000 mieszkańców przekracza 500, lepiej niż np. w Niemczech. Rozwój telefonii bezprzewodowej nadal postępował gwałtownie w latach 1998-2001, powodując, że właściwie każdy mieszkaniec może korzystać z usług dowolnego dostawcy usług telefonii komórkowej na obszarze całej gminy.

Pojawienie się na rynku polskim innych operatorów telefonii przewodowej (poza TP S.A.) stwarza perspektywy dalszej poprawy w zakresie usług telekomunikacyjnych.

Operatorzy telekomunikacyjni poszerzają zakres usług, oferując dzierżawę łącz i stałe łącza do sieci teleinformatycznych (np.: POLPAK, ISDN, SDI, NEOSTRADA).

2.2.4.4 Informatyzacja

Poziom zaspokojenia potrzeb telekomunikacyjnych w Łomiankach stwarza dobre podstawy do informatyzacji gminy i budowy społeczności informacyjnej na miarę XXI wieku.

Brakuje badań i danych na temat liczby gospodarstw na terenie gminy posiadających komputery i dostęp do Internetu. Wg bardzo ostrożnych szacunków można przyjąć, że na koniec 2001 roku, co najmniej 75% prowadzących działalność gospodarczą i ok. 20% gospodarstw domowych na terenie gminy posiada komputer i korzysta z dostępu do Internetu. Świadczy o tym chociażby 240 zainstalowanych urządzeń SDI (domowego, stałego dostępu do Internetu) przy co najmniej 2-krotnie większym zapotrzebowaniu.

Biorąc pod uwagę fakt, że wielu mieszkańców nie posiadających takich możliwości w domu, korzysta z dostępu do Internetu w pracy, można przypuszczać, że już obecnie ok. 30% wszystkich mieszkańców gminy ma taką możliwość.

Gwałtowny i dalej postępujący rozwój technologiczny otwiera w tym zakresie nowe możliwości i potrzeby. Dostępne na rynku polskim są już telewizory z możliwością przeglądania Internetu i korzystania z poczty elektronicznej. Nowe usługi telekomunikacyjne dające dostęp do Internetu bezpośrednio przez telefon stwarzają w perspektywie najbliższych kilku lat nowe perspektywy dla zastosowań tego medium w komunikacji społecznej, metodach zaspokajania niektórych potrzeb społecznych oraz rozwiązywania problemów. Również nowa technologia PLC, dostępu do sieci teleinformatycznych bezpośrednio przez sieć elektryczną (już testowana w kilku miastach Polski, w tym w Warszawie) pozwala przypuszczać, że w perspektywie 2 - 4 lat ponad połowa mieszkańców gminy będzie mieć dostęp do Internetu.

2.2.4.5 Zaopatrzenie w energię

Gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa korzystają głównie z energii elektrycznej i gazu jako nośników energii. Dzięki uruchomieniu Rejonowego Punktu Zasilania i zasilaniu drugostronnym sytuacja w zaopatrzeniu w energię elektryczną jest chwilowo na terenie gminy dobra z punktu

widzenia odbiorców. Oznacza to, że nie ma częstych awarii i wyłączeń prądu. Natomiast z punktu widzenia technicznego zasilenie Łomianek w energię elektryczną jest raczej prowizoryczne i wymaga rozwiązań docelowych. Szczególnie ważne jest unowocześnienie linii zasilającej, biegnącej od Nowego Dworu Mazowieckiego. Brak docelowego rozwiązania może w dłuższej perspektywie doprowadzić do problemów z zasilaniem w energię elektryczną. Niezbędna jest rozbudowa linii średnich (15kV) i niskich (0,4 kV) napięć oraz stacji transformatorowych (15/0,4 kV) dla sprostania spodziewanemu wzrostowi zapotrzebowania. Rozbudowa linii kablowych średnich i niskich napięć powinna być realizowana jako uzbrojenie podziemne. Celowa wydaje się również wymiana istniejących linii powietrznych na podziemne, w miarę postępujących robót modernizacyjnych.

Zaopatrzenie w gaz wydaje się wystarczające na terenie miasta. Brakuje jednak ciągle pokrycia siecią gazową całości obszarów wiejskich. Celowe wydaje się dążenie do zasilenia wszystkich budynków na terenie gminy gazem w celach grzewczych i bytowych, jako stosunkowo czystym źródłem energii. Należy zbudować nową stację redukcyjno – pomiarową o wydajności ok. 15 tys. m³/h dla umożliwienia większego poboru gazu z istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia oraz rozbudowa sieci gazowych średniego i niskiego ciśnienia.

W związku z przewidywanym wzrostem ludności w Łomiankach, a szczególnie nasilającym się naciskiem migracyjnym na tereny wiejskie należy zaplanować zapotrzebowanie na energię i gaz w perspektywie 10-15 lat, aby racjonalnie planować inwestycje infrastrukturalne.

2.2.4.6 Zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenia w wodę z wodociągu komunalnego jest elementem prowadzonej od lat przez władze gminne inwestycji wodno – kanalizacyjnej.

Obecnie (stan w roku 2001) system obejmuje ujęcie wody ze stacją uzdatniania o wydajności 90m³/h, 20.4 km sieci rozdzielczej, oraz 1725 mb przyłączy . Z wodociągu korzysta około 1420 gospodarstw domowych (na niespełna 4000 w gminie). Podpisanych umów jest ok..1000.

Obszary wiejskie nie są obecnie w ogóle objęte tym systemem. Tymczasem analizy składu chemicznego wody czerpanej z własnych (nawet głębokich studni do 30m) wskazują na wielokrotne przekroczenie norm zawartości żelaza i manganu, co nie tylko utrudnia życie (zabarwienie wody), ale jest niekorzystne dla zdrowia (mangan powoduje np. dolegliwości żołądkowe i sprzyja powstawaniu wielu innych poważnych schorzeń). Wodociąg do tych terenów należałoby doprowadzić niezależnie od sieci kanalizacyjnej, której dotarcie tu może przedłużyć się na czas bliżej nie określony.

Przyjmuje się średnie zużycie wody na osobę w ciągu doby na poziomie 150 l, co przy zakładanym przez władze tempem wzrostu ludności gminy, z pewnością wiąże się z budowa nowej stacji uzdatniania wody. Niezależnie od tego należy dążyć do rozwiązań oszczędnych dla gospodarstw domowych oraz działalności gospodarczej.

Zaopatrzenie w wodę terenu całej gminy Łomianki, łącznie z terenami wiejskimi powinno uzyskać priorytet w inwestycyjnych zadaniach infrastrukturalnych i jako takie powinno być prowadzone niezależnie od inwestycji kanalizacyjnej.

Zapotrzebowanie na wodę w Łomiankach jest szczególnie duże w okresach letnich. Wiąże się to ze zwiększonym poborem na podlewanie ogrodów. Należałoby stworzyć mechanizm, który pozwoliłby odciążać nieco miejski wodociąg, który w miesiącach letnich jest bardzo obciążony.

Stan zaopatrzenia mieszkańców w wodę można ogólnie określić jako niezadowalający i wymagający pilnie poprawy.

2.2.4.7 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Jest to niestety ciągle pilny problem wymagający rozwiązania ze względu na potrzeby społeczne i wymagania ochrony środowiska naturalnego. Nieczystości domowe są wciąż w przeważającej

Woj

części miasta Łomianki (na obszarach wiejskich całkowicie) odprowadzane wyłącznie do zbiorników przydomowych. Niestety w znacznej mierze szamba na terenie miasta i gminy są nieuszczelne, co powoduje skażenie wód podziemnych i zagrożenie sanitarne nie tylko w przypadku wystąpienia na tym terenie powodzi.

Gmina dysponuje mechaniczno - biologiczną, Miejską Oczyszczalnią Ścieków o przepustowości 4250 m³ na dobę (docelowo - 6500 m³). Oddana do użytku w roku 1997, do końca 2001 roku pozostaje wykorzystana jedynie w 40%, z powodu postępującej zbyt wolno budowy sieci kanalizacyjnej. Obecnie długość sieci wynosi 21,1 km, (co stanowi 46% przyrost w stosunku do 1998r.) i obejmuje ok. 1420 gospodarstw domowych (ponad 6-krotny przyrost w stosunku do 1998r.).

Do eksploatacji sieci i urządzeń został powołany Zakład Komunalny Wodociągów i Kanalizacji, który dysponuje własną brygadą remontową.

Prognozy władz miejskich dotyczące inwestycji nie są optymistyczne i przewidują, że na jej zakończenie potrzeba jeszcze przynajmniej 10 - 15 lat. Biorąc pod uwagę tempo i zasięg zagospodarowania terenów należy, w planach budowy sieci kanalizacyjnej uwzględnić uzbrojenie terenu całej gminy, łącznie z obszarami wiejskimi, co przedłuży jeszcze spodziewany termin zakończenia tej inwestycji.

Wydaje się, że obecnie po opanowaniu kryzysowej sytuacji finansowej należy ponownie przeanalizować i zmienić sposób finansowania inwestycji w celu przyspieszenia realizacji uzbrojenia terenu całej gminy w sieć kanalizacyjną, aby zakończyć inwestycję w nieprzekraczalnym terminie do 2012 roku.

2.2.4.8 Zagospodarowanie odpadów

Zagospodarowanie odpadów komunalnych stanowi coraz poważniejszy problem wobec rosnącej liczby mieszkańców i wynikającej z tego, postępującej degradacji środowiska oraz nakładanego na gminę, ustawowego obowiązku rozwiązania problemu. Obecny stan trudno uznać za satysfakcjonujący. Racjonalna gospodarka odpadami należy, prócz zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków do najważniejszych zadań gminy, nie tylko jako usługa dla mieszkańców, ale i istotny element ochrony środowiska. Rozwiązania służące usuwaniu odpadów nie mogą stwarzać zagrożenia dla wód, powietrza, gleby, roślin, a przede wszystkim mieszkańców gminy.

Stosowany obecnie obowiązek zawierania umów na wywóz śmieci przez właścicieli posesji nie rozwiązuje problemu w zadowalający sposób. Umowy są zawierane przez pewną część mieszkańców, jednak nie jest prowadzona należyta kontrola realizacji tych umów. W praktyce znaczna część odpadów komunalnych jest palona w domowych piecach lub trafia do przydrożnych rowów, a odpadami budowlanymi zasypywane są jeziora w pasie starorzeczna i zagłębienia na obszarze tarasu zalewowego Wisły.

Rozwiązaniem dla gminy Łomianki może być - wzorem innych polskich gmin - wprowadzenie selektywnej zbiórki surowców wtórnych bezpośrednio w gospodarstwach domowych oraz zorganizowanie sieci dystrybucji surowców wtórnych. Istnieją szczegółowe programy rozwiązujące ten problem, stosowane są w wielu miejscach Polski. Wymaga to zaangażowania większych środków z budżetu gminnego, co stanowi obecnie problem dla władz gminnych.

Selektywna zbiórka śmieci spełnia w znacznym stopniu oczekiwania społeczne i przyczynia się do bardziej racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska, chociaż jest rozwiązaniem kosztownym i uciążliwym. Argumentem przemawiającym za tym rozwiązaniem jest wymóg Unii Europejskiej.

Z uwagi na wciąż intensywną działalność budowlaną na terenie gminy, należy poszukać rozwiązań w prawie lokalnym zapobiegających dzikim wysypiskom śmieci budowlanych przez wprowadzenie administracyjnego obowiązku wywozu śmieci budowlanych (np. wykup kontenera warunkuje wydanie dziennika budowy).

Problem usuwania odpadów będzie dodatkowo nabrzmiewał ze względu na rosnącą ilość odpadów z oczyszczalni biologicznej, których usuwanie jest kosztowne oraz stanowi obciążenie dla dróg gminnych.

Niezbędne jest wypracowanie kompleksowego rozwiązania problemu poprzez rozwiązania prawne, administracyjne, kontrolne, ekonomiczne, technologiczne i wychowawczo - propagandowe.

2.2.4.9 Edukacja

Na terenie gminy znajduje się obecnie 7 szkół gminnych – 4 szkoły podstawowe, 2 gimnazja i 1 liceum. Wzrost liczby placówek oświatowych jest jednak mniejszy w stosunku do 1998 roku niż mogłoby się wydawać, gdyż jedynie liceum jest rzeczywiście nową placówką. Gimnazja zaś to szkoły powstałe w 1999r. w wyniku reformy systemu edukacji. Działają one jako samodzielne jednostki w budynkach szkół podstawowych w Łomiankach i Dziekanowie Leśnym.

Stosunek liczby uczniów w szkołach na terenie gminy do liczby uczniów mieszkających w gminie świadczy o niedostatku placówek oświatowych (Rys.11, Załącznik A). Mimo powołania 2 gimnazjów i 1 liceum w ciągu minionych 4 lat tylko 70% uczniów znajduje miejsce w szkołach podstawowych i gimnazjach, zaś w szkole średniej - jedynie ok. 5%. Ogólnie, co drugi młody człowiek uczy się poza terenem gminy. Sytuacja jest jeszcze gorsza niż wynika to z oficjalnych danych ewidencji ludności, gdyż np. prawie 20% dzieci w szkole podstawowej w Łomiankach, to dzieci nie zameldowane na terenie gminy. Liczba dzieci uczących się w szkołach podstawowych i gimnazjach poza terenem gminy może przekraczać nawet 700.

Sytuacja uczniów szkół średnich w obecnym systemie oświaty wymaga, aby powiat zapewnił im miejsca w placówkach oświatowych. Zdecydowana większość uczniów korzysta jednak z placówek poza Powiatem Warszawskim Zachodnim, głównie w Warszawie. Władze powiatowe nie są w stanie zapewnić uczniom szkół średnich dojazdu do szkoły na terenie powiatu, nawet gdyby w tych szkołach była wystarczająca liczba miejsc. Władze powiatowe nie dysponują bowiem ani środkami, ani praktycznym wpływem na funkcjonowanie komunikacji publicznej w powiecie.

Specyfika przyrostu ludności w gminie – przybywanie nowych mieszkańców z zewnątrz - wskazuje, że potrzeby w zakresie oświatowym nie będą się zmniejszać w ciągu najbliższych 10 lat, lecz raczej się zwiększą. Dotyczy to wszystkich rodzajów placówek oświatowych (szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich).

Nowi przybysze to z reguły ludzie w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, z małymi dziećmi lub z dziećmi w wieku szkolnym. Zatem tendencje ogólnopolskie wskazujące na ujemny przyrost naturalny w kraju, zmniejszanie liczby młodzieży uczącej się i studiującej mogą nie wystąpić na terenie Łomianek do 2010 roku. Mogą się one pojawić w ciągu kilku lat od zasadniczej zmiany obecnych trendów migracyjnych.

Biorąc pod uwagę perspektywę likwidacji szkoły podstawowej nr 77 w Warszawie (korzysta z niej niemal 200 dzieci z Łomianek) należy ocenić obecną sytuację oświaty w gminie jako złą. Brakuje szkół podstawowych. Szkoła podstawowa w Łomiankach jest zbyt liczna do stworzenia odpowiednich warunków do nauki i wychowania. Szkoła podstawowa w Sadowej nie odpowiada standardom placówki oświatowej (brak sali gimnastycznej i boiska sportowego). Brakuje, co najmniej jednej szkoły podstawowej w Dąbrowie. Sytuacja Liceum wymaga wybudowania nowego budynku jeszcze w 2002 roku ze względu na nabór nowego rocznika, dla którego nie ma miejsca w czasowo zajmowanych pomieszczeniach parafii Św. Małgorzaty w Łomiankach.

Decyzja władz samorządowych o przejęciu oświaty 1.01.1992r. wydaje się słuszną w świetle obecnej sytuacji oświaty w Polsce. Pozwala to, bowiem na podejmowanie odpowiednich decyzji przez władze samorządowe bez konieczności oczekiwania na środki z resortu oświaty lub administracji wyższego szczebla. Na te w chwili obecnej nie można by liczyć. Z drugiej strony ograniczone środki budżetowe samorządu nie pozwalają na szybkie rozwiązanie problemu

oświaty w gminie. Podjęta przez Radę Miejską w Sierpniu 2001 roku decyzja o podjęciu budowy Centrum Dydaktyczno – Integracyjnego z kompleksem gimnazjalno - licealnym i postęp działań zmierzających do jego budowy stwarzają realne perspektywy poprawy sytuacji w tym zakresie. Problem oświaty pozostaje jednak jednym z najbardziej palących do rozwiązania w ciągu najbliższych kilku lat.

Na terenie gminy działa Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (Instytut Studiów nad Rodziną). Wydaje się celowe i uzasadnione wykorzystanie potencjału tej wyjątkowej uczelni dla poszerzenia oferty oświatowej gminnych placówek.

2.2.4.10 Kultura

Bliskie sąsiedztwo Warszawy pozwala mieszkańcom na korzystanie ze stosunkowo bogatej oferty kulturalnej metropolii. Jednak jest to oferta przeważnie dla zamożniejszej części mieszkańców gminy. Dom Kultury w obecnej postaci nie jest w stanie zapewnić różnorodnych form aktywności kulturalnej dla mieszkańców. Jest on zbyt mały i nienowoczesny, a budynek w którym się mieści jest przedmiotem sporu z Ochotniczą Strażą Pożarną. Mimo wielu organizowanych imprez i różnych rodzajów zajęć (m.in. koła taneczne, plastyczne, rytmiki i gimnastyki, nauki gry na instrumentach oraz nauki języków obcych) korzysta zeń zbyt mała liczba mieszkańców. Konieczne jest zbudowanie nowego Domu Kultury z nowoczesnym wyposażeniem, aby jego oferta odpowiadała oczekiwaniom mieszkańców i młodzieży w XXI wieku. Wydaje się również, że liczba tego typu placówek powinna być większa.

Po uporządkowaniu sytuacji finansowej i formalno - prawnej Radia Mazowsze w latach 2000 – 2002 wydaje się nieodzowne pełniejsze wykorzystanie potencjału radia dla poprawy sytuacji w dziedzinie kultury na obszarze gminy.

Lokalną ofertę kulturalną uzupełniają przedsięwzięcia prywatne. Regularnie organizowane są koncerty w sali koncertowej firmy POLSOUND w Dąbrowie i koncerty w Jazz Cafe w Łomiankach. Istnieją też galerie (np. Galeria Trójkąt w Łomiankach), ale wciąż jest to zbyt mało dla zaspokojenia potrzeb, a przede wszystkim dla podnoszenia ogólnego poziomu kultury lokalnej. Uzasadnione jest rozważenie możliwości utworzenia osiedlowych i sołeckich ognisk kultury i w miarę możliwości uruchamianie ich (początkowo w oparciu o istniejącą bazę lokalową świetlic szkolnych i innych pomieszczeń komunalnych).

2.2.4.11 Opieka medyczna

Reforma służby zdrowia rozpoczęta w 2000 roku spowodowała w odczuciu społecznym pogorszenie poziomu zaspokojenia potrzeb na usługi związane z ochroną zdrowia. Działająca przychodnia nie jest w stanie zaspokoić potrzeb mieszkańców ze względu na bazę materialną (budynek przychodni był pierwotnie przeznaczony na wiejski ośrodek zdrowia obsługujący 4 - 5 tys. mieszkańców) i trudności finansowe. Od 1999 roku liczba pacjentów zadeklarowanych do przychodni w Łomiankach kształtuje się na poziomie 11,5-12 tys., zaś liczba porad medycznych wynosi ok. 40 tys. w ciągu roku. Te liczby świadczą o co najmniej dwukrotnie wyższych potrzebach w zakresie potencjału publicznej służby zdrowia w gminie.

Przejęcie służby zdrowia przez władze samorządowe napotyka trudności formalne. Nieruchomość na której znajduje się Przychodnia nie jest własnością gminy.

Rozwijająca się sieć gabinetów prywatnych (ponad 20) oraz bliskość Warszawy z jej potencjałem usług medycznych (szczególnie szpital Bielański) rekompensują niedostatki gminne w tym zakresie. Funkcjonowanie na terenie gminy Szpitala Dziecięcego w Dziekanowie Leśnym stwarza również potencjalną możliwość zaspokajania potrzeb w zakresie ochrony zdrowia. Wydaje się jednak, że obecna organizacja służby zdrowia, po reformie nie stwarza korzystnych warunków do wykorzystania tego potencjału.

No 1

Potencjalna łatwość dostępu do różnych placówek służby zdrowia w Warszawie i Dziekanowie nie zwalnia jednak władz samorządowych z konieczności podjęcia prób rozwiązania problemu publicznej ochrony zdrowia.

Działające na terenie gminy 4 apteki wydają się zaspokajać lokalne potrzeby w zakresie zaopatrzenia w leki.

2.2.4.12 Pomoc społeczna

Sytuacja mieszkańców bardzo ubogich i znajdujących się w trudnej sytuacji w naszej gminie wymaga stałej troski samorządu. System opieki społecznej realizowanej przez władze samorządowe jest skrępowany dosyć ścisłymi regułami prawa w zakresie identyfikacji i ewidencji osób podlegających opiece „z urzędu”.

Mieszkańcy potrzebujący pomocy stanowią niestety znaczący odsetek w Łomiankach. Co gorsza opierając się na urzędowych danych można stwierdzić, że liczba tych mieszkańców niepokojąco rośnie (Rys. 6 i 7, Załącznik A), zaś pomoc im udzielana zmniejsza się. Wiąże się z tym szereg zjawisk patologicznych. Problem pogłębia bezrobocie i widoczny kryzys gospodarczy. W 2001 roku Referat Opieki Społecznej UMiG udzielił pomocy ponad 900 osobom w kwocie ponad 916 tys. zł. Trzeba zaznaczyć, że dosyć niski limit dochodów na 1 członka rodziny wyklucza udzielanie pomocy tym, którzy ten limit przekraczają pozostając mimo to w skrajnym ubóstwie. Wiele rodzin z dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym nie jest w stanie, skutkiem tego egzystować w godziwych warunkach. Należy, zatem przypuszczać, że liczba potrzebujących pomocy zdecydowanie przekracza 1000 w gminie Łomianki.

Na terenie gminy istnieją inne organizacje niosące pomoc (np. parafialne oddziały Caritas). Jednak funkcjonujące regulacje prawne w zakresie pomocy społecznej, prawa pracy oraz podatkowe utrudniają koordynację działań w zakresie zapobiegania wzrastaniu ubóstwa i niesienia doraźnej pomocy.

Istniejące na terenie gminy domy opieki społecznej (na koniec 2001 roku ich liczba wynosiła 13) są w przeważającej liczbie przedsięwzięciami prywatnymi nastawionymi na opiekę nad ludźmi pokrywającymi koszty utrzymania i opieki w tych domach, często są to zresztą ludzie starsi spoza gminy. Te placówki nie rozwiązują problemu ubogich mieszkańców, których nie stać na pokrycie kosztów. Niezbędne jest podjęcie działań przez samorząd w celu poprawy opieki nad ludźmi żyjącymi w skrajnym ubóstwie.

2.2.4.13 Porządek publiczny i bezpieczeństwo

Na poziom bezpieczeństwa publicznego w gminie Łomianki, w odczuciu społecznym składają się 3 elementy:

1. Porządek publiczny, którego miarą jest liczba popełnianych przestępstw i wykroczeń w stosunku do życia i mienia mieszkańców.
2. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym, którego miarą jest liczba wypadków i kolizji drogowych.
3. Zagrożenie klęskami żywiołowymi i katastrofami, którego miarą jest poziom zabezpieczenia przed podwoziami, pożarami i wszelkimi katastrofami (np. skażeniami chemicznymi).

Porządek publiczny

W tym zakresie sytuacja wydaje się ulegać poprawie, ale trudno ją uznać za zadowalającą. Ogólna liczba przestępstw na terenie gminy wyniosła 807 w 2001r. (wzrost o 4% w stosunku do 2000 r.). Wzrost wskaźnika wykrywalności, który wyniósł prawie 46% (35% w 2000r. świadczy o coraz skuteczniejszym działaniu Policji, ale oznacza to jednak, że przeciętnie, co drugie przestępstwo nadal nie jest wykrywane. W ogólnej liczbie 75% to przestępstwa przeciwko

mieniu (spadek o 9% w stosunku do 2000r.), z których przeciętnie tylko, co trzecie było wykrywane.

Dla porównania - wskaźnik wykrywalności przestępstw w okresie styczeń - wrzesień 2001r. wyniósł dla Warszawy 29%, dla pozostałego obszaru województwa 53%, a dla powiatu w całym 2001 r. - 29%.

Wśród zjawisk pozytywnych należy odnotować:

- 17% spadek rozbojów i 19% spadek kradzieży samochodów,
- brak zabójstw i likwidację grupy przestępczej okradającej posesje,
- wzrost liczby funkcjonariuszy Policji w komisariacie na terenie Łomianek (z 13 w 1998r., do 22 na koniec 2001r.),
- wzrost zaangażowania Policji w życie społeczności gminy (akcje: „Bezpieczne Miasto”, „Bezpieczna Droga do Szkoły”, „Niebieska Karta” - przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, współdziałanie Policji i Straży Miejskiej, bardzo pozytywnie oceniane przez Policję i przynoszące wymierne efekty w postaci zatrzymanych przestępców i udaremnionych przestępstw)

Wskaźniki wykrywalności przestępstw mogą być jednak mylące, gdyż dotyczą tylko przestępstw rejestrowanych przez Policję. Wiele przestępstw, w tym narkotykowe nie jest jednak rejestrowanych.

Bezpieczeństwo na drogach

Na terenie gminy dochodzi do wielu wypadków i kolizji, co wynika z przebiegu trasy krajowej Nr 7 przez środek miasta oraz gminy, a także natężenia ruchu na tej trasie oraz w całej gminie. W 2001r. doszło do 31 wypadków drogowych, w których śmierć poniosło 5 osób, a 37 zostało rannych. Większość z nich miała miejsce na trasie Nr 7. Odnotowano także 380 kolizji oraz popełnienie 44 przestępstw drogowych, z czego w 43 wypadkach ujawniono sprawców. Oznacza to, że przeciętnie w, 2001r. co 2 miesiące ginął człowiek, a 6 osób odnosiło rany w wypadkach, dochodziło do 63 kolizji (średnio ponad 1 dziennie) i popełniano 7 przestępstw drogowych.

W odczuciu społecznym taka sytuacja oceniana jest jako wysoce niezadowolająca, o czym świadczy inicjatywa obywatelska wzniesienia pomnika ofiar trasy Nr 7. Wobec eksterytorialnego charakteru tej trasy dla władz samorządowych, ich wpływ na poprawę bezpieczeństwa drogowego jest tu ograniczony. Należy jednak intensyfikować nacisk na wszelkie instytucje i czynniki, które mogą poprawić bezpieczeństwo na trasie Nr 7, np. poprzez budowę kładek i wiaduktów nad trasą. Perspektywa (a raczej groźba) powstania tzw. „Trasy Mszczonowskiej” może dramatycznie pogorszyć stan bezpieczeństwa na drogach.

Należy również bezwzględnie doprowadzić do poprawy organizacji ruchu i stanu technicznego innych, ważnych dróg na obszarze gminy w celu zmniejszenia liczby kolizji i wypadków. Szczególnie dotyczy to ulic Warszawskiej, Wiślanej, Armii Poznań i Rolniczej.

Zagrożenie klęskami żywiołowymi i katastrofami

Łomianki nie leżą na szczęście w strefie zagrożonej huraganami i trzęsieniami ziemi, ale znajdują się w strefie zagrożenia powodzią. Ponad 90% powierzchni gminy znajduje się na terenie zalewowym wyznaczonym dla tzw. wielkiej wody stuletniej na Wiśle. Obowiązek odpowiedniego zabezpieczenia gminy przed powodzią dotyczy, zatem nie tylko władz samorządowych, ale wszystkich mieszkańców. Przykład akcji przeciwpowodziowej z lata 2001 roku pokazuje jak zły jest stan techniczny wału przeciwpowodziowego oraz jak ważne jest posiadanie odpowiednich dróg dojazdowych do wału i wzdłuż jego biegu, a także – jak nieprzygotowany jest powiat do prowadzenia akcji przeciwpowodziowej. Dla zabezpieczenia przed powodzią należy, zatem poprawić stan wału (zwiększyć spoistość i podwyższyć go, gdyż na odcinku 11 km leżących w gminie Łomianki jest on przeciętnie za niski o 0,4-0,8 m.) i to na całym odcinku od Warszawy do mostu w Kazuniu, aby gmina Łomianki mogła być względnie bezpieczna przed powodzią tzw. stuletnią.

Naprawa wału nie leży w zakresie możliwości prawnych i finansowych samorządu gminnego, tym nie mniej należy używać wszelkich dostępnych form nacisku na odpowiednie organizacje, aby doprowadzić wał przeciwpowodziowy do pożądanego stanu. Władze samorządowe muszą ze swej strony zadbać o odpowiedni stan dróg lokalnych, aby zapewnić dojazdy do wału i zbudować odpowiednią drogę wzdłuż wału.

Stan dróg i lokalny system drogowy jest zresztą kluczowym warunkiem prowadzenia skutecznych akcji ratowniczych w przypadku pożarów i wszelkich innych katastrof. Gmina nie leży w strefie szczególnie wysokiego zagrożenia pożarowego, ale w okresie letnich susz i upałów występują samozapłony na obszarach leśnych i polnych zagrażające budynkom mieszkalnym i gospodarczym. Zdarzają się także pożary w zabudowaniach na terenie gminy. Utrudnieniem dla akcji gaśniczej jest głównie zły dojazd do posesji i terenów zagrożonych oraz brak odpowiednich źródeł wody gaśniczej. Ochotnicza Straż Pożarna dysponując w gminie dwoma remizami i 4 wozami gaśniczymi wykonuje kilkaset interwencji w ciągu roku. Bliskość zawodowych jednostek straży pożarnej w Warszawie i Nowym Dworze Mazowieckim pozwala uznać poziom zabezpieczenia pożarowego na terenie gminy za wystarczający, aczkolwiek należy stale dążyć do jego poprawy w trosce o bezpieczeństwo życia i mienia mieszkańców.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy należy poważnie rozważyć zagrożenie katastrofą drogową z udziałem pojazdów transportujących materiały niebezpieczne dla zdrowia i życia. Droga krajową Nr 7 porusza się wiele ciężarówek i występuje niebezpieczeństwo, że któraś z nich ulegnie poważnemu wypadkowi przewożąc substancje toksyczne, wybuchowe lub łatwopalne. Perspektywa uruchomienia tzw. „Trasy Mszczonowskiej”, która będzie miała częściowo charakter obwodnicy Warszawy, może to zagrożenie podwoić. Trzeba przyznać otwarcie, że gminne władze ani służby nie są przygotowane na prowadzenie akcji ratowniczej. Nie leży to, co prawda w zakresie ich obowiązków skoro dotyczy drogi krajowej, ale każdy wypadek związany z wyciekiem substancji toksycznej (np. cysterny z chlorem) zagraża życiu mieszkańców. Lokalne systemy ostrzegania i ratowania życia praktycznie nie funkcjonują, zaś układ komunikacyjny uniemożliwia jakąkolwiek sprawną akcję ewakuacyjną większej liczby mieszkańców.

2.2.4.14 Sport i rekreacja

W Łomiankach działa osiem klubów sportowych, łącznie z czwartoligowym klubem piłkarskim, zrzeszających kilkuset młodych ludzi. Jest to jednak wciąż zbyt mało dla praktycznie ponad 20 tysięcznej gminy.

Na terenie gminy jest 6 boisk, z czego jedno jest boiskiem klubu piłkarskiego i jako takie nie jest publicznie dostępne oraz kilka mniejszych placów zabaw, używanych doraźnie dla aktywności o charakterze sportowym. Brakuje hal sportowych – istnieje właściwie tylko jedna w szkole w Łomiankach. Pozostałe to niewielkie sale gimnastyczne (w szkole w Łomiankach i Dziekanowie Leśnym). Szkoły w Dziekanowie Polskim i Sadowej nie posiadają sal gimnastycznych, a ta ostatnia nawet żadnego placu, które mogłoby spełniać rolę boiska sportowego.

Jest to stanowczo zbyt mało na potrzeby mieszkańców, a szczególnie młodzieży. Plany budowy Centrum Integracyjno Dydaktycznego z basenem, halą sportową, boiskiem i bieżnią lekkoatletyczną mogą poprawić istniejącą sytuację po 2004 roku, ale nie zaspokoją wszystkich potrzeb. Stan urządzeń sportowych i ich liczba musi ulec zasadniczej poprawie w ciągu najbliższych lat. Wymaga tego troska o zdrowie młodzieży i mieszkańców oraz o stan stosunków społecznych na terenie gminy.

Sytuacja w zakresie rekreacji jest lepsza gdyż nie wymaga takich nakładów na urządzenia jak sport. Sąsiedztwo puszczy Kampinoskiej i terenów nad Wisłą stwarza dogodne warunki do

uprawiania wycieczek pieszych i rowerowych. Barięą rozwoju rekreacji rowerowej jest brak ścieżek rowerowych. Przegrywają one ciągle w konkurencji z potrzebami drogowymi w gminie. Należy tę sytuację w miarę możliwości stale poprawiać, równolegle z rozbudową i remontem dróg gminnych. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej leży w interesie mieszkańców, jeśli walory środowiska mają służyć rozwojowi gminy.

2.2.5 GOSPODARKA

Przedsiębiorstwa działające na terenie Łomianek to w przeważającej liczbie firmy prywatne, małe i bardzo małe. Ich liczba wynosi ok. 3200. W tym jest ok. 150 podmiotów posiadających osobowość prawną. Jednostki z udziałem Skarbu Państwa, komunalne lub z własnością mieszaną nie przekraczają liczby 50 podmiotów.

Taka struktura wielkości i własności przedsiębiorstw stanowi o sile podstawy ekonomicznej gminy. Podmioty gospodarcze dają utrzymanie i zatrudnienie mieszkańcom gminy. Płacą oni podatek dochodowy, którego część wraca poprzez Skarb Państwa do budżetu gminy (w 2000r. budżet uzyskał tą drogą ok. 38% dochodu). Płacą oni również podwyższony podatek od nieruchomości, który łącznie z podatkiem od nieruchomości właścicieli nie prowadzących działalności gospodarczej dał w 2000r. ok. 17% dochodu do budżetu gminnego. Ogółem podatki płacone przez przedsiębiorców i mieszkańców gminy wnoszą ponad 75% dochodu budżetu gminy w planie na 2001r.

Wielka liczba małych firm stanowi również o niezależności gospodarczej gminy. Są one w stanie znacznie szybciej i elastyczniej reagować na zmiany rynkowe. Kryzys budżetu Państwa, finansów publicznych i gospodarki kraju nie powoduje dzięki temu natychmiastowego i rujnującego wpływu na gospodarkę Łomianek i finanse samorządu.

Ogólna sytuacja gospodarcza ma jednak oczywiście wpływ na sytuację finansową i dochody uzyskiwane przez firmy i przedsiębiorców. Skutkuje również zmniejszeniem zatrudnienia, co daje się już zaobserwować.

Przeciętnie w ciągu roku powstawało 12-14% nowych firm, a 9-12% ulegało likwidacji. Taka struktura zmian liczebności podmiotów gospodarczych charakteryzowała ostatnie lata i wydawała się typowa dla Łomianek. W 2001 roku nastąpiło jednak gwałtowne zwiększenie zmian liczebności podmiotów gospodarczych, powstało 29% nowych firm, a 27% uległo likwidacji (Rys.8, Zał. A). W ogólnym bilansie liczba firm działających na zasadzie zgłoszenia działalności gospodarczej wzrosła w ciągu 2001 roku o 67. Wydaje się, że ogólna sytuacja gospodarcza w kraju ma coraz większe znaczenie dla stabilności gospodarczej na obszarze gminy. Potwierdza to tradycję przedsiębiorczości w gminie, ale może być sygnałem o niezbyt silnej kondycji lokalnych firm.

Brak jest szczegółowych i porównywalnych danych na temat sytuacji gospodarczej i jej zmian w gminie. Można jednak zauważyć postępującą, choć powolną zmianę struktury branżowej przedsiębiorstw. W 1998 roku 66% podmiotów zajmowało się handlem lub produkcją, a tylko 27% usługami. Wg danych na koniec 2000r. przedsiębiorstwa produkcyjne i handlowe stanowią 50% liczby wszystkich podmiotów, zaś udział usługowych wzrósł do 43%.

Wydaje się, że ta tendencja odpowiada preferowanej wizji Łomianek, jako gminy o charakterze rezydencjalnym, z nastawieniem na rekreację, turystykę, usługi i czyste technologie.

Władze samorządowe mają jednak ograniczony wpływ na gospodarczy kształt takiej gminy jak Łomianki. Regulacje ustaw o działalności gospodarczej, samorządzie terytorialnym, finansach publicznych i ochronie środowiska dają władzom samorządowym bardzo skromne możliwości kształtowania struktury branżowej oraz warunków ekonomicznych działalności gospodarczej na

terenie gminy. Ponadto, nie dysponując praktycznie własnymi gruntami do zainwestowania, samorząd lokalny nie ma dużego wpływu na kierunek i skalę inwestowania.

Należy podkreślić, że są jednak możliwe rozwiązania polegające na wspólnych przedsięwzięciach władz samorządowych i właścicieli wyszukujące i wspierające inwestycje w pożądanym kierunku na terenie gminy (przykład Gdańska). Niezbędne jest także aktywne zaangażowanie samorządu w ochronie sfery gospodarczej przed działaniami innych organów, nieprawidłowo wyważających potrzeby lokalne i ogólne. Tu władze samorządowe mają znacznie większą do odegrania rolę i niezbędne jest ich aktywne zaangażowanie. Przykładem jest konieczność bardziej aktywnego działania samorządu na rzecz ochrony obszarów wzdłuż trasy Nr 7, przeznaczonych na działalność gospodarczą przed działaniami Dyrekcji Krajowej Dróg, izolującymi tę drogę od ulokowanych wzdłuż niej przedsiębiorstw.

W tych warunkach szczególnie ważne jest określenie odpowiedniej perspektywicznej, aktywnej polityki gospodarczej dla realizacji zamierzeń strategicznych i programu gospodarczego dla urzeczywistnienia tej polityki.

2.2.5.1 Bezrobocie

Jeszcze 4 lata temu nie było praktycznie takiego problemu w gminie. Obecnie narastający w kraju kryzys gospodarczy powoduje, że bezrobocie znajduje swoje odzwierciedlenie w Łomiankach. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z gminy Łomianki wzrosła od marca 2000 do września 2001 roku z, 206 do 607, czyli prawie trzykrotnie (Rys.4, Załącznik A). Jednocześnie liczba otrzymujących zasiłek wzrosła w tym okresie tylko o ok. 60% (z 65 do 105). Oznacza to, że jeszcze 2 lata temu było tylko 40 zarejestrowanych bezrobotnych bez zasiłku w gminie. Teraz zaś ich liczba przekracza 500. Można się spodziewać, że liczba ta może jeszcze wzrastać przez 2002 rok w związku z obecną sytuacją gospodarczą kraju.

Bezrobocie jest, zatem i w gminie Łomianki problemem społecznym, który wymaga rozwiązania. Jest to także potencjalne źródło kolejnych problemów i narastania konfliktów społecznych

2.2.5.2 Przystąpienie do Unii Europejskiej

Coraz bliższa perspektywa przystąpienia Polski do Unii Europejskiej stwarza dla gminy szereg nowych możliwości oraz interesujących perspektyw. Z pewnością najwięcej można zyskać w sferze poprawy warunków środowiska, co będzie wymagało bardzo aktywnej postawy władz samorządowych dla uzyskania i należytego spożytkowania unijnych środków.

Dla przedsiębiorstw i sfery gospodarczej przystąpienie do UE wiąże się jednak z wymaganiami (certyfikaty, normy), których spełnienie może sprawić wiele trudności i na pewno będzie związane z wysokimi kosztami. Większość przedsiębiorstw w gminie to przecież firmy bardzo małe i niezbyt silne finansowo.

Rolą władz samorządowych jest rozpoczęcie działań przygotowawczych, szczególnie w zakresie informacji, konsultacji i wsparcia prawnego, które pozwolą skorzystać ze środków unijnych i pomogą mieszkańcom (w tym i lokalnym przedsiębiorcom) na odpowiednie przygotowanie i zaistnienie w gospodarce europejskiej.

2.2.5.3 Funkcje gospodarcze

Funkcja społeczna

Gospodarka w szerokim ujęciu tworzy podstawy bytowe mieszkańców, stanowi ich źródło utrzymania. Z tego względu należy na terenie gminy wspierać działalność gospodarczą jako najlepsze rozwiązanie problemu bezrobocia. W związku z narastaniem tego problemu w

№ 11

ostatnim 2001 roku wydaje się szczególnie ważne podjęcie wszelkich możliwych działań, które pozwolą wykorzystać potencjał społeczny bezrobotnych z pozytywnym.

Działalność gospodarza nastawiona na osiągnięcie zysku powoduje nierzadko sytuacje konfliktowe, w których interes prywatny przedsiębiorcy koliduje z interesem grupowym społeczności gminnej. Przykładem niech będą podatki lokalne, które są istotnym i niezbędnym składnikiem dochodów budżetu gminnego, stanowiąc jednocześnie obciążenie przedsiębiorcy, którego ten stara się uniknąć. Rolą samorządu gminnego jest rozwiązywanie i łagodzenie wszelkiego rodzaju konfliktów społecznych dla pożytku społeczności z uwzględnieniem, w miarę możliwości i zrozumieniem potrzeb przedsiębiorców. W tym celu niezbędne jest stałe prowadzenie wszechstronnego dialogu.

Funkcja ekonomiczna

Prowadzona na terenie gminy działalność gospodarcza wykorzystuje w celach zarobkowych zasoby naturalne środowiska, którym dysponuje gmina oraz jej infrastrukturę techniczną, często w sposób znacznie bardziej intensywny niż zwykli mieszkańcy. Stąd nasze ustawodawstwo przewiduje podwyższone opłaty za wykorzystywanie terenów (podatek od nieruchomości przeznaczonych na cele gospodarcze) i zasobów (np. podatek od pojazdów ciężarowych). Te podwyższone opłaty stanowią dochód gminnego budżetu i dlatego w interesie samorządu jest posiadanie takich podmiotów gospodarczych, które są w stanie ten dochód przynosić.

Zatem samorząd powinien zabiegać o to aby przedsiębiorstwa na terenie gminy dobrze prosperowały. W tym celu władze samorządowe powinny pomagać przedsiębiorcom znajdującym się w przejściowych trudnościach oraz mieszkańcom podejmującym działalność gospodarczą po raz pierwszy.

Nie mogą jednak liczyć na pomoc samorządu te firmy, które nie są w stanie pokonać trudności i sprostać wymogom rynku, na którym prowadzi działalność. Władze samorządowe nie mogą również prowadzić działań sprzecznych z regulacjami prawa ponad lokalnego i państwowego w zakresie działalności gospodarczej i finansowej (np. zwolnień podatkowych czy ograniczenia dostępu do rynku lokalnego przedsiębiorstwom spoza Łomianek).

3 Główne problemy i pożądane kierunki rozwoju

W oparciu o przedstawione wyżej uwarunkowania i przeprowadzoną analizę SWOT (patrz Załącznik B) można zweryfikować określone w strategii z 1998 r. problemy, szczególnie zaś ich znaczenie. Przedstawiają się one następująco w kolejności wagi:

1. Problemy społeczne
2. Użytkowanie i ochrona środowiska
3. Problemy infrastrukturalne
4. Problemy gospodarcze

Pozostają one w ścisłym związku wzajemnym i nie można żadnego z nich rozpatrywać w oderwaniu od pozostałych. Nie da się najpierw rozwiązać problemów społecznych, a potem zająć się środowiskiem lub infrastrukturą. Niedostatki infrastruktury i problemy gospodarcze mają negatywny wpływ na nasze środowisko i rodzą nowe oraz zaostrzają już istniejące problemy społeczne. Dlatego też nie ma innej możliwości jak kierowanie się zasadą zrównoważonego rozwiązywania wszystkich problemów, innymi słowy – zasadą zrównoważonego rozwoju.

3.1 Problemy społeczne

- Brak poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, wzajemnych więzi społecznych, gotowości i chęci współdziałania, izolacja grup mieszkańców gminy, szczególnie elit finansowych, intelektualnych i młodzieży, odmowa udziału w życiu publicznym (frekwencja w wyborach lokalnych 1998 r. poniżej 30%)
- Niedostatek infrastruktury koniecznej do budowy społeczności lokalnej, zdolnej do współdziałania dla dobra wspólnego, wykształconej i dbałej o innych.
- Istnienie podziałów społecznych na starych i nowych mieszkańców, a szczególnie podziału na ubogich i zamożnych
- Brak poczucia bezpieczeństwa osobistego wobec narastających zagrożeń cywilizacyjnych, szczególnie patologii społecznej (przestępczości zorganizowanej, morderstw, rozbojów, narkomanii, alkoholizmu, wreszcie chuligaństwa i wandalizmu) i zagrożeń naturalnych (powódź)
- Istnienie środowisk osób "nie radzących" sobie, bezrobotnych, bezdomnych i żyjących poniżej wszelkich standardów cywilizacyjnych

3.2 Problemy ekologiczne

- Ochrona potencjału ekologicznego gminy przed dewastacją, terenów objętych szczególną ochroną przed presją na zagospodarowanie
- Zagospodarowanie obszaru gminy bez naruszenia równowagi ekologicznej na jej terenie – konieczność określenia granic urbanizacji gminy
- Ochrona ciągu starorzecza przed jego dalszą ekologiczną dewastacją, przy jednoczesnym, częściowym jego zagospodarowaniu w celach rekreacyjnych
- Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i zagospodarowanie odpadów komunalnych
- Zagospodarowanie odpadów produkcyjnych i budowlanych

3.3 Problemy infrastrukturalne

- Efektywność zarządzania gminą przez samorząd lokalny

- Niedostatek urządzeń infrastruktury społecznej (dom kultury, świetlice, ośrodek zdrowia, przestrzeń społeczna, system informacji)
- Układ komunikacyjny Łomianek
- Stan techniczny sieci drogowej na terenie gminy
- Budowa sieci wodociągowej (miasto i wieś)
- Budowa sieci kanalizacyjnej (miasto i wieś)
- Oświetlenie ulic miejskich i dróg wiejskich
- Budowa centrum integracyjno-dydaktycznego
- Budowa małych szkół podstawowych (Sadowa, Dąbrowa)
- Budowa urządzeń sportowych i rekreacyjnych
- Pozyskanie gruntów dla celów komunalnych
- Eliminacja chaosu urbanistycznego i poprawa estetyki gminy

3.4 Problemy gospodarcze

- Słabość finansów publicznych - zadłużenie i niezdolność do zaspokojenia w krótkim okresie potrzeb infrastrukturalnych
- Niezbyt nowoczesna struktura branżowa niektórych przedsiębiorstw w gminie (konflikt z ochroną środowiska np. zakłady przemysłowe, zakłady przetwórstwa chemicznego, tworzyw sztucznych itp.)
- Słabość finansowa lokalnych przedsiębiorstw
- Brak wsparcia w informacji i promocji ze strony władz samorządowych (szczególnie w kontekście UE)
- Coraz dotkliwsze oznaki niedrożności układu komunikacyjnego i transportowego

Rozwiązanie tych problemów wymaga kompleksowego podejścia i nowej jakości w działaniu samorządu gminy, wypracowania nowoczesnych i efektywnych form zarządzania gminą oraz zaangażowania mieszkańców w życie publiczne.

Nowe podejście do rozwiązywania gminnych problemów wymaga również aktywności samorządu w znajdowaniu form, metod i środków na urzeczywistnianie planów strategicznych zamiast przykrawania tych planów do aktualnych możliwości i ograniczeń.

Mo S

4 Wizja

Zasadniczą funkcją wizji jest syntetyczne przedstawienie intencji strategii rozwoju Łomianek, nakreślenie obrazu miasta i gminy w perspektywie roku 2014 oraz kierunków dążeń jego mieszkańców.

Wizja podkreśla fakt, że gmina jest wspólnotą mieszkańców, a więc zbiorowością, która niezależnie od różnic indywidualnych i grupowych interesów powinna nie tylko mieć świadomość, ale także powinna podjąć wysiłek tworzenia partnerskiego współdziałania osób, środowisk, instytucji i organizacji na rzecz rozwoju gminy - wspólnej małej ojczyzny - oraz pełnego wykorzystania jej potencjału i możliwości rozwojowych. Zaznaczenie w wizji potrzeby i chęci osiągnięcia trwałego, zrównoważonego rozwoju oznacza stałe dążenie do zachowania w procesie rozwoju równowagi pomiędzy sferami przestrzenno-ekologiczną, gospodarczą i społeczną, tj. osiągnięcie stanu, w którym gmina będzie bezpieczna i przyjazna dla mieszkańców. Oznacza to również, że osiąganie tego stanu będzie się odbywało bez degradacji środowiska naturalnego. Od lat było ono wykorzystywane bez należytego poszanowania i niedostatecznie chronione. Walory środowiska przyrodniczego - zwłaszcza bogactwo lasów i wód oraz mikroklimatu stanowi ciągle szansę rozwojową Łomianek. Należy wykorzystać to naturalne bogactwo - walory środowiska przyrodniczego, a także potencjał i przedsiębiorczość mieszkańców oraz potencjał lokalnej gospodarki.

Nadwiślańskie położenie gminy w sąsiedztwie unikalnego w skali europejskiej kompleksu leśnego Kampinosu i metropolii warszawskiej stanowi o jej potencjalnych atutach gospodarczych, transportowych, turystycznych i rekreacyjnych powinno w powiązaniu z poprawą innowacyjności gospodarki oraz rozwojem małych i średnich przedsiębiorstw być wykorzystane dla podniesienia jakości życia i stosunków międzyludzkich w Łomiankach.

Potrzeby metropolii, szczególnie w zakresie rozwoju systemu transportowego i komunikacyjnego oraz dostosowanie lokalnej struktury komunikacyjnej do potrzeb rozwoju gminy muszą uwzględniać konieczność ochrony zasobów i walorów środowiska naturalnego w gminie i jej okolicach.

Poprawa jakości życia mieszkańców wymaga stworzenia godziwych warunków egzystencji, pracy, wypoczynku i rekreacji dla wszystkich mieszkańców i przybyszów. W tym celu należy zbudować odpowiednią do potrzeb infrastrukturę techniczno – bytową i rekreacyjno – sportową, z wykorzystaniem potencjału położenia gminy, której funkcjonowanie oparte będzie na zdrowych zasadach ekonomicznych.

Kluczowe dla realizacji wizji jest uzyskanie takiego poziomu dialogu, porozumienia społecznego, zaangażowania jednostek w sprawy publiczne, aby stało się możliwe urzeczywistnianie zamierzeń strategicznych poprzez wykorzystanie potencjału społecznego intelektualnego mieszkańców.

5 CELE STRATEGICZNE

5.1 Łomianki aktywną wspólnotą mieszkańców, obecną w kraju i Europie

Należy budować poczucie tożsamości lokalnej i dążyć do takiego stanu świadomości społecznej, aby mieszkańcy byli w stanie wspólnie organizować się dla rozwiązywania problemów. Funkcjonowanie więzi społecznych łagodzi konflikty, ułatwia ich rozwiązanie, sprzyja podejmowaniu przedsięwzięć dla dobra wspólnoty, w szczególności umożliwia pomoc potrzebującym. Wzmacnia także poczucie bezpieczeństwa u wszystkich mieszkańców. Integracja w ramach wspólnoty lokalnej pozwala na dumę z własnej „małej ojczyzny” i jej promocję na zewnątrz, co sprzyja dalszemu rozwojowi i korzyściom płynącym z funkcjonowania Łomianek w Polsce i Europie.

5.2 Łomianki – sprawnie zarządzana gmina

Sprawne zarządzanie gminą jest warunkiem koniecznym dla realizacji każdego celu. Wymaga to odpowiedniej organizacji i wyposażenia dla zapewnienia maksymalnych efektów za pomocą ograniczonych środków. Efektywne zarządzanie to nie tylko uczciwi i kompetentni urzędnicy w Urzędzie Miasta i Gminy oraz efektywnie działający Zarząd.

To również sprawna, roztropna i podejmująca mądre decyzje Rada Miejska. To taki system informacji, który umożliwi szybkie przekazywanie informacji na terenie gminy i porozumienie mieszkańców z władzami samorządowymi. Sprawne zarządzanie wymaga przede wszystkim dostępu do informacji oraz możliwości jej natychmiastowego przetworzenia w celu podejmowania optymalnych decyzji.

Nie wszystko, co dzieje się w gminie zależy od władz lokalnych bez względu na ich sprawność. Upowszechnienie wiedzy o możliwościach wspólnoty sprzyja również jej większemu zaangażowaniu w życie publiczne i w efekcie podnosi sprawność zarządu gminą.

5.3 Łomianki dobrą gminą do mieszkania i wypoczynku

Zachowanie i ochrona zasobów środowiska oraz odtworzenie walorów terenów zdewastowanych są niezbędne dla zagwarantowania pożądanego standardu życia mieszkańców. Są konieczne dla rekreacji i wypoczynku i dla podniesienia atrakcyjności Łomianek jako gminy, która chce czerpać korzyści z tych walorów. Potrzebne są odpowiednie urządzenia dla uprawiania sportu i rekreacji (boiska, korty, ścieżki rowerowe, baseny, miejsca wypoczynku).

Niezbędne jest również podniesienie walorów przestrzeni zurbanizowanej przez porządkowanie zabudowy, z zachowaniem charakteru rezydencjalnego, podnoszenie estetyki, porządkowanie układu komunikacyjnego, zapewnienie odprowadzenia ścieków i zaopatrzenia w wodę.

Realizacja tego celu wiąże się także z zapewnieniem odpowiedniego poziomu publicznej ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego i poprawą stanu wałów przeciwpowodziowych.

5.4 Łomianki – potentat gospodarczy wśród gmin

Dochodowe przedsiębiorstwa, dające zatrudnienie, nie dewastujące środowiska i nieuciążliwe dla innych mieszkańców przynoszą chlubę wspólnoty, korzyści budżetowi gminy i podnoszą jej prestiż. Jednocześnie umożliwiają wykorzystanie i poprawę walorów naturalnych gminy. Funkcjonowanie takich przedsiębiorstw przyczynia się do rozwiązywania problemów społecznych i infrastrukturalnych oraz zwiększa poziom zaangażowania w życie publiczne wspólnoty.

Wymaga to od władz samorządowych takich działań, które przede wszystkim nie przeszkadzają działalności gospodarczej na terenie gminy. Z drugiej strony te działania powinny pomagać przedsiębiorcom w dostępie do potrzebnych informacji, zmianie branży, podniesieniu jakości, uzyskaniu odpowiednich certyfikatów lub osiągnięciu niezbędnych norm.

Władze samorządowe powinny dokładać starań, aby informacja o potencjale gospodarczym gminy była jak najszerszej obecna poza jej obszarem z jednoczesną dbałością o możliwość jak najwyższej jakości lokalnej oferty.

Silna gospodarka na terenie gminy promuje gminę na zewnątrz, w kraju i poza jego granicami. Promocja gminy dokonywana przez władze samorządu nie może pomijać jej oferty gospodarczej. W interesie samorządu leży wykorzystywanie tego sprzężenia.

Woj

6 Cele Kierunkowe i Programy Realizacyjne

6.1 Łomianki aktywną wspólnotą mieszkańców, obecną w kraju i Europie

6.1.1 Łomianki „Małą Ojczyzną” dla mieszkańców

6.1.1.1 Budowa powszechnej tożsamości lokalnej

Cel programu: upowszechnianie wiedzy o Łomiankach i okolicznych ziemiach, aby mieszkańcy poznali historię i związki Łomianek z dziejami kraju. Ta wiedza pomoże im poczuć więź z miejscem, w którym żyją lub także pracują. Jest ona nieodzowna dla kształtowania poczucia tożsamości, własnej wartości i miejsca w świecie mieszkańca Łomianek po zjednoczeniu Europy. To powinno wpłynąć pozytywnie również na zrozumienie mechanizmów funkcjonowania samorządu oraz zaangażowanie mieszkańców w problemy i życie publiczne Łomianek.

Wprowadzenie w szkołach ponad podstawowych programów nauczania wiedzy o gminie w dniu dzisiejszym i jej historii.

Proponowany miernik: Przyrost liczby mieszkańców zaangażowanych w organizacjach społecznych realizujących program.

Termin: realizacja ciągła na poziomie powyżej 10% rocznie

6.1.1.2 Budowa więzi ze społecznością i poczucia uczestnictwa w jej życiu

Cel programu: Upowszechnianie wiedzy o miejscu i roli samorządu lokalnego w systemie demokracji w Polsce, wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich, wskazywanie na konieczność zaangażowania w życie publiczne dla wybrania odpowiednich przedstawicieli do samorządu, uświadamianie mechanizmów i wpływu mieszkańców na podejmowanie ważnych dla gminy decyzji. Edukacja w zakresie demokracji na szczeblu lokalnym – upowszechnianie informacji o funkcjonowaniu samorządu w gminie, problemach i możliwych sposobach ich rozwiązywania. Umożliwienie bezpośredniego dialogu mieszkańców z władzami samorządowymi za pomocą nowoczesnych środków wymiany informacji. Budowa lokalnej społeczności informacyjnej.

Proponowany miernik: Frekwencja w wyborach do samorządu na poziomie min 50%

Termin: 2006

6.1.1.3 Elity siłą Łomianek

Cel programu: Propagowanie pozytywnego wpływu elit intelektualnych i moralnych na kształt i jakość społeczności lokalnej, ujawnianie i kreowanie tych elit oraz zaangażowanie ich w życie publiczne gminy, wyłanianie autorytetów (np.: człowiek roku, przedsiębiorca roku, gospodarz roku, artysta roku, sportowiec roku w Łomiankach), zaangażowanie elit w pomoc dla potrzebujących. Wspieranie młodych talentów – przyszłych członków elit (konkurs na talent roku w sztuce, nauce i biznesie, stypendium Burmistrza). Utworzenie np. Rady Konsultacyjnej, która grupowałaby ludzi mądrych i uczciwych, o niekwestionowanym autorytecie w swoich środowiskach. Rada ta pełniłaby funkcję społecznego ciała konsultacyjno-oceniającego dla działań lokalnego samorządu. Organizację Rady Konsultacyjnej sprecyzuje program.

Proponowany miernik: Powstanie Rady (propozycja aby 50% składu stanowili młodzi wykształceni ludzie w wieku 27-30 lat)

Termin: 2003

6.1.2 Społeczność lokalna bez podziałów wewnętrznych

6.1.2.1 Łomianki – społeczność bez podziałów

Cel programu: Stworzenie systemu działań, organizacji i imprez integracyjnych, który umożliwi wspólne przedsięwzięcia każdemu bez względu na status społeczny czy miejsce zamieszkania. Likwidacja podziałów na biednych i bogatych, mieszkańców wsi i miasta, nowych i starych i wszelkich innych podziałów społeczności gminnej. Wypracowanie mechanizmów organizacyjno – społecznych stwarzających każdemu możliwości uczestnictwa w życiu publicznym wspólnoty gminnej. Utworzenie świetlic dla dzieci i młodzieży w osiedlach i sołectwach.

Proponowany miernik: co najmniej 6 imprez integracyjnych w ciągu roku i min. 4 programy o ciągłej realizacji służące integrowaniu środowisk

Termin: 2005

6.1.2.2 W Łomiankach nie ma ludzi odrzuconych i pozostawionych bez pomocy

Cel programu: Otoczenie opieką wszystkich potrzebujących pomocy. Wypracowanie efektywnych form i działań opiekuńczych. Uaktywnienie rad osiedlowych i sołeckich w celu opieki dla potrzebujących w osiedlach i sołectwach (w mniejszych społecznościach ludzie znają się lepiej i łatwiej tam o skuteczną pomoc). Stworzenie wolontariatu młodzieży przy współudziale szkół, parafii i organizacji charytatywnych (kursy wychowawcze z praktycznym zaangażowaniem – na temat potrzeby opieki dla ludzi potrzebujących), społecznych grup wsparcia dla ludzi potrzebujących (wychodzących z alkoholizmu i narkomanii, molestowanych fizycznie i psychicznie w rodzinach, bezrobotnych i zagubionych w świecie).

Proponowany miernik: Powstanie wolontariatu w Łomiankach i min 3 grup wsparcia oraz 4 świetlic osiedlowych i wiejskich (dla tzw. „dzieci ulicy”)

Termin: 2005

6.1.3 Łomianki bezpieczną gminą do mieszkania i pracy

6.1.3.1 Bezpieczni na co dzień

Cel programu: Wprowadzenie systemu monitorowania bezpieczeństwa na terenie całej gminy. Eliminowanie zorganizowanej przestępczości w Łomiankach i działalności dostawców narkotyków, obniżenie liczby wszelkich przestępstw na terenie gminy, zwiększenie wykrywalności przestępstw, poprawa współdziałania Straży Miejskiej, Policji i mieszkańców (przy zaangażowaniu rad osiedlowych i sołeckich). Wsparcie Policji materialnie przez użyczenie niezbędnego sprzętu i dostarczenie materiałów (paliwo) i informacyjnie przez włączenie w gminny system informacyjny.

Proponowany miernik: Spadek liczby przestępstw popełnianych na terenie gminy oraz przez mieszkańców gminy o 5% w skali roku.

Termin: realizacja ciągła

No 9

6.1.3.2 Społeczna dezaprobatą dla patologii społecznej

Cel programu: Propagowanie postaw moralnych przez wskazywanie: na czym polegają patologie. Powszechna edukacja moralna zmierzająca do czynnego przeciwstawiania się poprzez zauważanie i informowanie o patologjach, przestępstwach, wykroczeniach i korupcji ponieważ ich nie zauważanie jest cichym przyzwoleniem, Akceptacja przejawów nieprawości i zła szkodzi każdemu oraz całej społeczności. Podnoszenie poziomu i jakości wychowania w szkołach, ze szczególnym naciskiem na praktyczną umiejętność odróżniania dobra i zła.

Proponowany miernik: 50% spadek przestępczości i 75% wzrost wykrywalności

Termin: 2014

6.1.3.3 Łomianki gotowe na kataklizm

Cel programu: Poprawa poziomu zabezpieczenia przed klęskami żywiołowymi i katastrofami. Młodzieżowe drużyny ratownicze, porządkowe i strażackie (zawody, festyny i ćwiczenia – np. doroczne ćwiczenie zagrożenia klęską żywiołową całej gminy w połączeniu z festynem – świętem gminnym). Gminna służba ratownicza. System ostrzegania i monitorowania zagrożeń.

Proponowany miernik: Utworzenie gminnej służby ratowniczej oraz systemu ostrzegania i monitorowania zagrożeń.

Termin: 2006

6.2 Łomianki – sprawnie zarządzana gmina

W teorii każda gmina powinna być sprawnie zarządzana. Praktyka wskazuje, że w każdej gminie można jakość i skuteczność zarządzania poprawić. Realizacja tego celu musi polegać na wypracowaniu mechanizmów i procedur pozwalających stale poprawiać efektywność zarządzania gminą. Dotyczy to Rady Miejskiej, Zarządu oraz gminnych urzędów i instytucji. Niezbędne jest też podnoszenie jakości demokracji i demokratycznych form działania na szczeblu gminy.

6.2.1 Rada Miejska XXI wieku

6.2.1.1 Samorząd XXI czyli demokracja w działaniu

Cel programu: Poprawa skuteczności działania demokracji lokalnej, jako formy sprawowania władzy przez mieszkańców na własnym terenie. Kreowanie różnych form aktywności obywatelskiej (Kluby samorządowe, szkoła radnych, młodzieżowa Rada Gminy). Upopowszechnianie wiedzy o zasadach funkcjonowania samorządu gminnego, obowiązujących ustawach i prawie lokalnym. Edukacja w zakresie rozwiązywania problemów i konfliktów społecznych. Współdziałanie z programami 1.1.2 i 1.1.3.

Propagowanie idei zaangażowania w życie publiczne w gminie, jako gwarancji wyboru do Rady odpowiednich reprezentantów społeczności.

Proponowany miernik: Frekwencja w wyborach do samorządu powyżej 50%

Termin: 2006

6.2.1.2 Rada sprawna i skuteczna

Cel programu: Wyposażenie Rady w odpowiedni aparat dostępu i przetwarzania informacji, niezbędnych do świadomego i roztropnego podejmowania decyzji dotyczących gminy oraz

Woj

zapewnienie możliwości posługiwania się nim. Zapewnienie mieszkańcom swobodnej możliwości komunikowania się z Radą i z radnymi za pomocą poczty elektronicznej. Obowiązkowe szkolenia radnych w umiejętności posługiwania się technologią opracowywania planów finansowych i budżetu. Opracowanie procedur przekazywania stanu spraw w gminie przy zmianie kadencji (Raport końcowy każdej komisji Rady na koniec kadencji – Raport przejęcia spraw przez Komisje Rady nowej kadencji). Transmisja z posiedzeń Rady za pomocą mediów elektronicznych

Proponowany miernik: Każdy radny jest dostępny przez pocztę elektroniczną.

Termin: 2003

6.2.2 Przyjazny UMiG

6.2.2.1 Urzędnik - profesjonalny pomocnik obywatela

Cel programu: Zmiana organizacji Urzędu Miasta i Gminy tak, aby nie było potrzeby zwiększania zatrudnienia dla obsługi rosnącej liczby mieszkańców. Podnoszenie kwalifikacji urzędników, wprowadzenie procedur doskonalenia zawodowego, stałego monitorowania jakości pracy i premiowania w związku z osiąganym poziomem satysfakcji interesantów. Wyposażenie Urzędu w nowoczesne systemy komunikacji, przetwarzania, gromadzenia i udostępniania informacji. Wprowadzenie procedur zapewniających wysoką jakość obsługi mieszkańców i interesantów, np. certyfikatu ISO dla zarządzania

Proponowany miernik: uzyskanie Certyfikatu Systemu Jakości ISO 9001 w zakresie „wykonywania zadań własnych i zleconych gminie, wynikających z powszechnie obowiązujących źródeł prawa miejscowego dla dobra Państwa i społeczności lokalnej oraz kształtowania zaufania do władzy samorządowej” dla UMiG w Łomiankach

Termin: 2005

6.2.2.2 Urząd XXI wieku

Cel programu: Doprowadzenie do takiego stanu funkcjonowania Urzędu Miasta i Gminy, aby każdy obywatel mógł załatwić w nim wszystkie swoje sprawy nie przychodząc do Urzędu. Planowanie, przygotowanie i wdrożenie odpowiednich rozwiązań technicznych.

Proponowany miernik: 30% zmniejszenie liczby interesantów

Termin: 2006

6.2.3 Władza silna autorytetem jej skuteczności

6.2.3.1 Zarząd otwarty

Cel programu: Praktyczna realizacja jawności decyzji Zarządu. Każdy członek Zarządu dostępny przez pocztę elektroniczną. Bieżące publikowanie wyciągów z protokołów z posiedzeń Zarządu i jego decyzji. Publikowanie wyżej wymienionych wyciągów i decyzji w ciągu 24 godzin od daty posiedzenia. Imienna odpowiedzialność Zarządu za poszczególne zadania realizowane w gminie.

Proponowany miernik: Uruchomienie systemu

Termin: 2003

6.2.3.2 Zarząd skuteczny

Cel programu: Wprowadzenie systemu stałego monitorowania realizacji zadań w gminie i wykonywania uchwał Rady przez Zarząd. Każdy członek Zarządu posługuje się pocztą elektroniczną, posługuje się systemem wspomaganie procesów decyzyjnych i systemem monitorowania podległych mu zadań.

Proponowany miernik: Uruchomienie systemu

Termin: 2003

6.3 Łomianki dobrą gminą do mieszkania i wypoczynku

6.3.1 Zdrowe i bezpieczne Łomianki

6.3.1.1 Bezpieczne drogi

Cel programu: Usprawnienie systemu drogowego na terenie gminy, przeciwdziałanie spiętrzeniom i trudnościom komunikacyjnym, poszukiwanie optymalnych rozwiązań problemów komunikacyjnych (np. propozycja parkometrów w centrum, szybka kolej na trasie Warszawa – Nowy Dwór sugerowana m.in. w „Wojewódzkim Programie Rozwoju Regionalnego Mazowsza na lata 2001 – 2006”). Podniesienie bezpieczeństwa na drogach lokalnych i drodze krajowej nr 7 przez zmianę organizacji ruchu, wprowadzenie ograniczeń prędkości, systemu monitorowania ruchu drogowego, poprawę stanu technicznego dróg, oświetlenie ulic i przejść dla pieszych, kładki i przejazdy nad drogą nr 7. Budowa ścieżek rowerowych (propozycja: uchwała RM o konieczności budowy ścieżki rowerowej wraz z każdym nowym chodnikiem i utwardzoną drogą).

Proponowany miernik: Zmniejszenie liczby wypadków do 12 rocznie i kolizji do 240 rocznie (bez wypadków śmiertelnych), 100 km ścieżek rowerowych w gminie

Termin: 2010

6.3.1.2 Zdrowi żyją lepiej

Cel programu: Zapewnienie publicznej ochrony zdrowia dla wszystkich mieszkańców gminy. Stałe monitorowanie stanu zdrowia mieszkańców. System okresowych badań kontrolnych i profilaktycznych dla mieszkańców (dofinansowywany z budżetu gminy). Wspieranie prywatnych inicjatyw medycznych na terenie gminy, służących poprawie poziomu usług medycznych w gminie.

Proponowany miernik: Uruchomienie ośrodka zdrowia (lub 2) z odpowiednim wyposażeniem i obsadą dla zapewnienia podstawowych usług medycznych dla 30-tys. gminy.

Termin: 2008

6.3.1.3 Sport powszechnym obyczajem w Łomiankach

Cel programu: Zapewnienie bazy urządzeń sportowych pozwalającej na powszechne uprawianie różnych dyscyplin sportowych. Objęcie całej młodzieży programem aktywnego uprawiania sportu. Organizacja imprez sportowych dla wszystkich mieszkańców (zawody osiedlowe i międzyosiedlowe oraz gminne, biegi, wyścigi, rajdy, mecze, gminna liga itp.), także dla niepełnosprawnych (imprezy integracyjne).

Proponowany miernik: Liczba urządzeń sportowych (boiska, hale, baseny) pozwalających każdemu mieszkańcowi w wieku 19-65 lat na uprawianie sportu w ilości 2 godzin tygodniowo i

No-1

młodzieży w wieku 6-18 lat na – odpowiednio – 4 godziny tygodniowo; 12 imprez masowych w ciągu roku.

Termin: 2012

6.3.1.4 I Ty możesz nie być sprawny

Cel programu: Przystosowanie przestrzeni publicznej w gminie dla osób niepełnosprawnych. Zapewnienie im opieki i wsparcia. Uruchomienie systemu powrotu do czynnego życia zawodowego i publicznego osobom niepełnosprawnym. Przystosowanie dróg, podjazdów, wejść i klatek schodowych we wszystkich budynkach publicznych (szkołach, urzędach itp.) dla potrzeb osób na wózkach.

Proponowany miernik: Uruchomienie gminnego centrum informacji i pomocy dla osób niepełnosprawnych (rehabilitacja, pomoc medyczna i doradztwo zawodowe), dysponującego specjalistycznym pojazdem.

Termin: 2008

6.3.2 Ładne Łomianki

6.3.2.1 Zielone Łomianki – ładne i zdrowe środowisko

Cel programu: Aktywizacja działań samorządu w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Stopniowa poprawa stanu środowiska, uporządkowanie i oczyszczenie terenów zdewastowanych (np. tzw. starorzecza) i skażonych (teren skażony związkami arsenu i chromu, po starej garbarni w okolicy Jez. Fabrycznego), zadrzewianie, oczyszczanie jeziorok i kontrola ich stanu. Zaangażowanie i wykorzystanie środków finansowych z zewnątrz dla poprawy stanu środowiska w gminie (środki unijne, inwestorów z zewnątrz).

Wprowadzenie elementów edukacji dla zachowania, ochrony i odtwarzania środowiska w programach szkolnych wszystkich szczebli w Łomiankach (np. program autorski) – kształtowanie świadomości współodpowiedzialności za stan środowiska od najmłodszych lat.

Proponowany miernik: 5 mln zł nakładów ze środków pozabudżetowych na poprawę stanu środowiska

Termin: 2008

6.3.2.2 Estetyka i ład architektoniczny

Cel programu: Promocja estetyki poprzez działania organizacji społecznych. Propagowanie rozwiązań z innych miejscowości w kraju i za granicą. Wprowadzenie prawa lokalnego pozwalającego na stopniową poprawę estetyki architektonicznej i urbanistycznej gminy. Wprowadzenie elementów edukacji estetycznej do programów szkół ponad podstawowych w gminie.

Proponowany miernik: Uchwalenie odpowiedniej uchwały przez Radę Miejską

Termin: 2003

6.3.3 Czyste Łomianki

6.3.3.1 Czysta posesja to nie wszystko – odpady i ścieki wspólny problem

Cel programu: Promowanie postawy powszechnej odpowiedzialności za czystość na obszarach publicznie dostępnych; wprowadzenie mechanizmów (regulacje prawne i organizacyjne) stałego

monitoringu i kontroli poziomu czystości i zaśmiecenia na drogach, polach i łąkach oraz w zaroślach i lasach. Rozwiązanie problemu odbioru i utylizacji odpadów stałych. Uwzględnić troskę o należyłą utylizację odpadów w edukacji począwszy od szkół podstawowych (w nawiązaniu do programu 3.3.1).

Proponowany miernik: Likwidacja dzikich wysypisk i zmniejszanie wskaźników zanieczyszczenia wód gruntowych.

Termin: 2006

6.3.3.2 Czysta woda wspólnym dobrem

Cel programu: Ochrona zasobów wodnych na terenie gminy przed zanieczyszczeniem i nieracjonalnym zużyciem, przeciwdziałanie zanieczyszczaniu wód i działania na rzecz poprawy ich stanu; uświadamianie konieczności działań na rzecz ochrony wód i promowanie rozwiązań zapobiegających zanieczyszczaniu wód (technologie oczyszczania i minimalizacji wprowadzania zanieczyszczeń, technologie i rozwiązania oszczędzające zużycie wody). Promowanie rozwiązań oszczędnych przy korzystaniu z wody w gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach. Monitorowanie stanu czystości wód powierzchniowych i gruntowych na terenie gminy.

Proponowany miernik: Wskaźnik zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych

Termin: 2006

6.4 Łomianki – potentat gospodarczy wśród gmin

6.4.1 Łomianki aktywnie obecne w UE

6.4.1.1 Miasta siostrzane

Cel programu: Aktywizacja kontaktów z miastami siostrzanymi Noyelles les Vermelles we Francji i Columbia Heights w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej w celu promowania Łomianek, ich gospodarki, walorów i osiągnięć dla uzyskiwania korzyści gospodarczych oraz społecznych. Nawiązywanie nowych kontaktów z miastami o podobnym położeniu (w pobliżu metropolii) lub rokujących korzyści dla Łomianek z utrzymywania obustronnych stosunków. Należy szukać kontaktów z miastami u naszych sąsiadów (Niemcy, Czechy, Słowacja, Litwa, Białoruś, Ukraina, Szwecja, Dania) oraz z miastami UE. Upowszechnienie wzajemnych kontaktów w środowiskach młodzieżowych dla poszerzania i poprawy jakości edukacji i wychowania.

Proponowany miernik: Ułożenie konkretnych zasad współpracy gospodarczej i kulturalnej z każdym z miast, z których będzie wynikała wymierna korzyść dla Łomianek – 8 współpracujących miast siostrzanych do 2012 roku.

Termin: 2012

6.4.1.2 Jak zrobić interes w UE

Cel programu: Promocja Łomianek i lokalnej gospodarki w krajach UE, wydawnictwa w językach UE, aktywny udział w inicjatywie e-Europe – społeczeństwa informacyjnego, organizacja i udział w imprezach krajowych i zagranicznych promujących Łomianki; pomoc i wsparcie lokalnego biznesu i rolnictwa w procesach dostosowawczych, pomoc w zaistnieniu przedsiębiorstw i producentów rolnych z Łomianek na rynku europejskim.

Przygotowanie baz danych o lokalnym potencjale gospodarczym (baza firm, przedsiębiorców i producentów rolnych oraz ich oferty) i ich upowszechnienie w katalogach krajowych i międzynarodowych.

Przygotowanie lokalnych producentów rolnych do udziału w unijnych programach dostosowawczych. Przeprowadzenie typologii gruntów na obszarach, które mogą kwalifikować się do uczestnictwa w unijnych programach rolno – środowiskowych we współpracy z Ośrodkiem Doradztwa Rolnego i Ministerstwem Rolnictwa.

Proponowany miernik: Utworzenie gminnego ośrodka informacji, promocji lokalnego biznesu i doradztwa dla przedsiębiorców i producentów rolnych. Zorganizowanie dorocznego forum gospodarczego w Łomiankach dla przedsiębiorców z UE i Łomianek.

Termin: 2003

6.4.2 Łomianki gminą nowoczesnej gospodarki

6.4.2.1 Zmiana struktury gospodarki w gminie

Cel programu: Wspieranie inicjatyw gospodarczych na rzecz czystych technologii, przedsięwzięć gospodarczych korzystnych z punktu widzenia innych celów strategicznych. Promocja niedocenianej i dotychczas praktycznie nie branej pod uwagę działalności nastawionej na gospodarcze wykorzystanie walorów rekreacyjnych i przyrodniczych. Atrakcyjne dla rekreacji są nie tylko tereny w Puszczy Kampinoskiej. Rozległe niezabudowane łąki nadwiślańskie, i znaczna część Doliny Wisły znakomicie nadają się do uprawiania turystyki konnej, a także rowerowej czy pieszej. W ostatnich latach rozwój rekreacji konnej następuje bardzo dynamicznie. Na terenie gminy działa kilka prywatnych ośrodków jeździeckich, pełniących również funkcje pensjonatów dla koni. Posiadanie prywatnych wierzchowców staje się w Polsce coraz bardziej popularne i wydaje się, że gmina Łomianki będąca w tak bliskim sąsiedztwie stolicy ma szansę stać się w tej dziedzinie potentatem. Zwiększenie atrakcyjności gminy poprzez racjonalne gospodarowanie środowiskiem naturalnym daje szansę na ściągnięcie tu i zamożnych potencjalnych mieszkańców jak również inwestorów, którzy mogliby rozwijać funkcję rekreacyjną (kluby jeździeckie, tenisowe, rowerowe). Zasadnym wydaje się wykorzystanie położenia gminy - w sąsiedztwie metropolii i przy trasie tranzytowej - dla stworzenia w Łomiankach zaplecza hotelowo - pensjonatowego (można np. wprowadzić program międzynarodowego pośrednictwa wynajmu - INTERHOME), co stworzyłoby miejsca pracy dla mieszkańców gminy.

Wspieranie przekształcania gospodarstw rolnych w gminie w nowoczesne przedsiębiorstwa produkcji rolniczej, wytwarzające wysokiej jakości produkty.

Utworzenie lokalnych mechanizmów wspierania inicjatyw przekształceniowych i ekonomicznych (np. Izby Gospodarczej, Związku Producentów Rolnych i Funduszu Poręczeń Kredytowych). Popieranie umieszczania dobrych firm z terenu gminy w Krajowym Systemie Usług.

Proponowany miernik: 75% udział usług w gospodarce gminy

Termin: 2007

6.4.2.2 Samorząd wspiera gospodarke

Cel programu: Stworzenie zasad rozwoju gospodarczego gminy pozostającego w zgodzie z zaspokajaniem wszystkich potrzeb wspólnoty i poszanowaniem wspólnych zasobów naturalnych oraz poczucia sprawiedliwości społecznej; wypracowanie zasad wspierania rozwoju gospodarczego, małych i średnich przedsiębiorstw oraz mechanizmów wyszukiwania i wyboru inwestorów dla niezbędnych, i potrzebnych w gminie inwestycji. Wypracowanie zasad

planowania potrzeb infrastrukturalnych w gminie uwzględniających potrzeby działalności gospodarczej.

Promowanie dobrych przedsiębiorstw i przedsiębiorców jako przynoszących chwałę całej gminie i tworzących pozytywny wizerunek Łomianek w kraju i na świecie. Wspieranie prywatnych inwestycji w infrastrukturę publiczną. Utworzenie Gminnego Funduszu Poręczeń Kredytowych dla mieszkańców Łomianek podejmujących działalność gospodarczą, przedsiębiorców i producentów rolnych z gminy.

Upowszechnianie wśród przedsiębiorców wiedzy o miejscu i roli samorządu gminnego w działalności gospodarczej firm, przedsiębiorców i producentów rolnych.

Proponowany miernik: Uchwalenie przez Radę Miejską zasad polityki gospodarczej gminy i form organizacyjnych realizacji tej polityki - Programu Gospodarczego Gminy Łomianki.

Termin: 2003

6.4.3 Siła biznesu siłą Łomianek

6.4.3.1 Dobry przedsiębiorca - dobry obywatel

Cel programu: Zwiększenie zaangażowania przedstawicieli gospodarki i biznesu w życie publiczne wspólnoty gminnej. Upowszechnianie świadomości możliwości działań samorządowych w dziedzinie działalności gospodarczej oraz zasad i ograniczeń ingerencji w tej sferze. Propagowanie konieczności zrównoważonego rozwoju gminy – rozwój działalności gospodarczej musi uwzględniać potrzeby społeczne i potrzeby ochrony środowiska naturalnego. Utworzenie płaszczyzny dialogu i współpracy samorządu mieszkańców z samorządem gospodarczym dla wypracowywania rozwiązań równoważących potrzeby mieszkańców i przedsiębiorców w realizacji zadań bieżących i celów strategicznych. Przekonanie elit gospodarczych w konieczność uczestnictwa w życiu publicznym gminy (połączenie z programem 1.1.3). Zaangażowanie przedsiębiorców w organizowanie dorocznego forum gospodarczego w Łomiankach dla przedsiębiorców z UE i Łomianek (w połączeniu z programem 4.1.2)

Proponowany miernik: Utworzenie gminnej Izby Gospodarczej

Termin: 2003

6.4.3.2 Biznes promuje Łomianki – Łomianki promują biznes

Cel programu: Propagowanie wśród przedstawicieli biznesu świadomości kreowania wizerunku Łomianek poprzez działalność gospodarczą. Wyróżnianie i nagradzanie firm i przedsiębiorców, którzy najbardziej przyczyniają się do poprawy wizerunku Łomianek na zewnątrz (przedsiębiorca roku, najlepsza firma, najlepszy produkt roku – nawiązanie do programu 1.1.3, utworzenie godła „Promotor Łomianek”). Umożliwienie firmom, przedsiębiorcom i producentom rolnym z Łomianek posługiwania się godłem Łomianek bez ograniczeń i opłat (do uwzględnienia w Programie Gospodarczym – program 4.2.2).

Promowanie lokalnej gospodarki jako wizytówki gminy w prasie lokalnej i innych mediach (Radio Mazowsze, Internet, telewizja). Upowszechnianie wiedzy w społeczności lokalnej o sukcesach lokalnego biznesu. Wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców, a szczególnie młodzieży. Wprowadzenie do szkół ponad podstawowych programu nauki o podstawach działalności gospodarczej i przedsiębiorczości (np. przedmiot: „przedsiębiorczość”, licealna firma, konkurs na biznes plan itp.).

Proponowany miernik: zdobycie nagród lub nominacji do ogólnopolskich nagród gospodarczych (Teraz Polska, Firma roku itp.) przez firmę z Łomianek.

Termin: do realizacji ciągłej

7 Wytyczne polityki gminy

Polityka służy urzeczywistnieniu celów strategicznych poprzez określenie celów kierunkowych i programów realizacyjnych, horyzontu czasowego oraz miary osiągniętych efektów. Określa też sposoby i środki realizacji poszczególnych celów i programów oraz priorytety realizacyjne poprzez proporcje środków. Dla sformułowanie zasad polityki gminnej w zakresie wymienionych celów i programów wydaje się konieczne sformułowanie szeregu wytycznych, które warunkują odpowiednie podjęcie problemów o charakterze strategicznym.

7.1 Organizacyjne

- Zmiana organizacji pracy Rady Miejskiej w celu zwiększenia efektywności działania i wzmocnienia skuteczności realizacji celów strategicznych
 - Stała kontynuacja prac strategicznych z uchwalaniem strategii gminy przez każdą kadencją Rady
- Zmiana organizacji pracy Zarządu
 - Podporządkowanie pracy Zarządu i Urzędu zadaniowemu podejściu do rozwiązywania problemów samorządu i realizacji celów strategicznych gminy
 - Uszczegółowienie programów realizacyjnych
- Zmiana organizacji i struktury Urzędu Miasta i Gminy
 - Budżet zadaniowy i organizacja podporządkowana planowaniu i realizacji zadań
 - Wyznaczenie osób odpowiedzialnych za uruchomienie i wykonywanie programów realizacyjnych
 - Wyznaczenie procedur kontroli wykonywania i zaawansowania planów realizacyjnych i celów strategicznych

7.2 Finansowe

- Wprowadzenie aktywnych działań Zarządu i Urzędu dla poszukiwania i kreowania form finansowania niezbędnych zadań w zakresie inwestycji, programów społecznych i gospodarczych
 - Wyszukiwanie i wykorzystywanie środków pozabudżetowych
 - Przygotowanie programów zaangażowania środków unijnych na potrzeby gminy (realizacji celów strategicznych) i systemu monitoringu finansowego gminy

7.3 Prawne

- Zwiększenie aktywności Rady Miejskiej i Zarządu w zakresie wprowadzania niezbędnych rozwiązań prawa lokalnego dla realizacji celów strategicznych i programów realizacyjnych oraz skutecznego egzekwowania tego prawa
- Prawo lokalne powinno określać:
 - politykę społeczną, szczególnie oświatową
 - przestrzenno – ekologiczną
 - gospodarczą

Wł 27

7.4 Infrastrukturalne

- Objęcie całego obszaru miasta Łomianki systemem wodociągowym i kanalizacyjnym
- Poszerzenie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na tereny wiejskie.

8. Wytyczne realizacji strategii gminy

Realizacja strategii wymaga dokonania podziału działań i kompetencji oraz zadań i ról w zakresie celów strategicznych, kierunkowych i programów realizacyjnych. Dla osiągnięcia celów strategicznych potrzeba powszechnego zaangażowania mieszkańców i wysiłku całej wspólnoty. Dla organizowania i koordynacji tego wysiłku samorząd wybiera swoich przedstawicieli – Radę Miejską, a dla kierowania wspólnymi poczynaniami – Zarząd Miasta i Gminy. Stąd wynika kluczowe znaczenie Rady Miejskiej i Zarządu dla podjęcia zamierzeń strategicznych.

8.1 Rada Miejska

W ramach kompetencji Rady Miejskiej leży wypełnianie ról:

1. **Organizatora** pracy Rady Miejskiej dla realizacji przyjętej strategii i jej weryfikacji co najmniej raz w ciągu kadencji. W tym celu Rada Miejska powinna dostosować strukturę Rady Miejskiej, regulamin jej pracy i Statut Miasta i Gminy do realizacji celów strategicznych – m.in. przez powołanie Komisji Planowania Rozwoju jako trwałego elementu struktury Rady Miejskiej.
2. **Prawodawcy** w zakresie prawa miejscowego przez podejmowanie uchwał niezbędnych dla realizacji celów kierunkowych i programów realizacyjnych.
3. **Opiniodawcy** w zakresie poszczególnych propozycji realizacyjnych Zarządu – zadań, terminów i środków.
4. **Kontrolera** w zakresie nadzoru nad realizacją strategii – osiągniętych efektów i zużywanych środków.

8.2 Zarząd

W ramach kompetencji Zarządu leży wypełnianie ról:

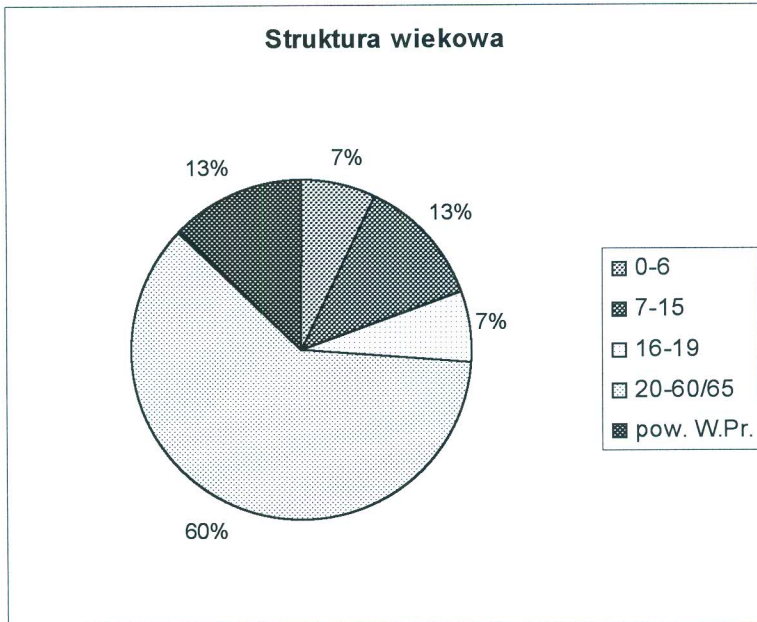
1. **Planisty i projektanta** dla nadania strategii ram realizacyjnych, w tym:
 - 1.1. Opracowanie szczegółów programów realizacyjnych,
 - 1.2. Opracowanie planów i harmonogramów zadań cząstkowych,
 - 1.3. Zaplanowanie sił i środków do realizacji poszczególnych programów i zadań,
 - 1.4. Zaplanowanie wydatków budżetowych związanych z realizacją zadań i ich terminarz.
2. **Inicjatora** programów realizacyjnych i wynikających z nich zadań cząstkowych:
 - 2.1. Wyznaczenie ludzi odpowiedzialnych za wykonanie programów realizacyjnych,
 - 2.2. Wyznaczenie środków na wykonanie programów realizacyjnych i poszczególnych zadań cząstkowych.
3. **Koordynatora**:
 - 3.1. Poszczególnych zadań w zakresie powiązanych programów realizacyjnych,
 - 3.2. Programów realizacyjnych strategii z programami zewnętrznymi („Wojewódzki Program Rozwoju Regionalnego Mazowsza na lata 2001 – 2006”, programy rozwojowe sąsiednich gmin, programy rozwojowe powiatu, programy unijne itp.).
4. **Wykonawcy** odpowiedzialnego za realizację celów i programów.

Podstawowym aparatem wykonawczym Zarządu jest Urząd Miasta i Gminy oraz jednostki podległe. Zarząd może jednak angażować inne organizacje i osoby w realizację programów i zadań według potrzeb, kierując się zasadami gospodarności, racjonalności i interesem wspólnoty.

No 1

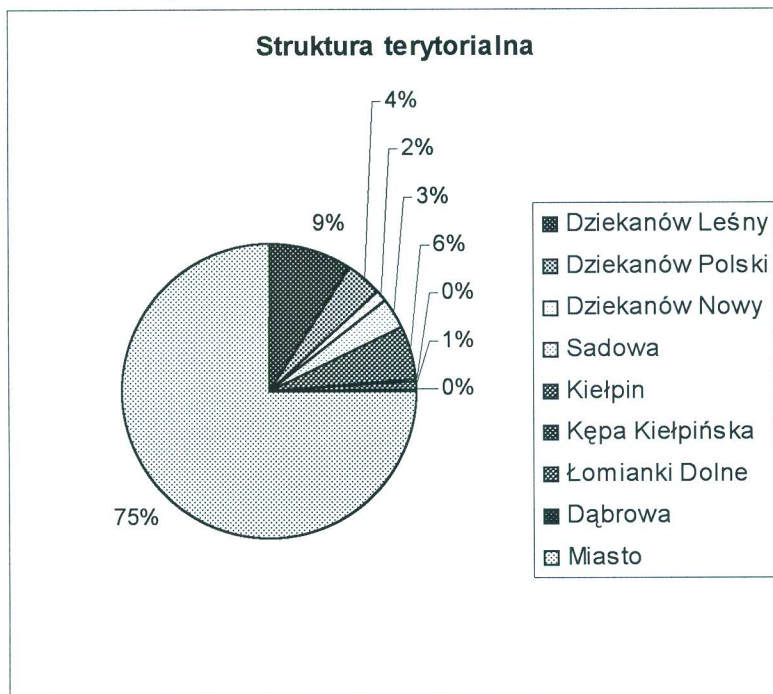
WYKRESY

RYS.1 Struktura wiekowa ludności gminy Łomianki wg stanu na 31-12-2001



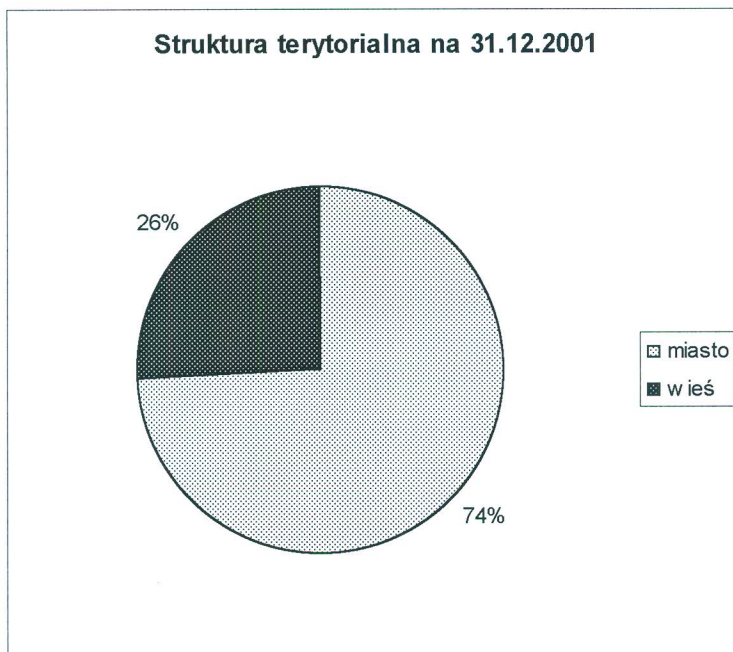
Źródło: Referat ewidencji ludności UMiG Łomianki

RYS.2 Struktura terytorialna ludności gminy Łomianki wg stanu na 31-12-2000



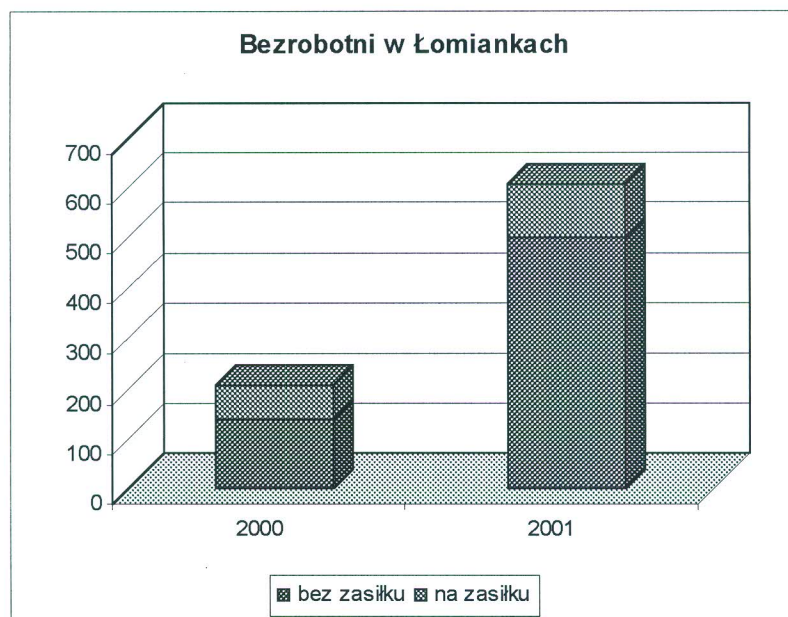
Źródło: Referat ewidencji ludności UMiG Łomianki

RYS.3 Struktura terytorialna ludności gminy Łomianki wg stanu na 31-12-2001



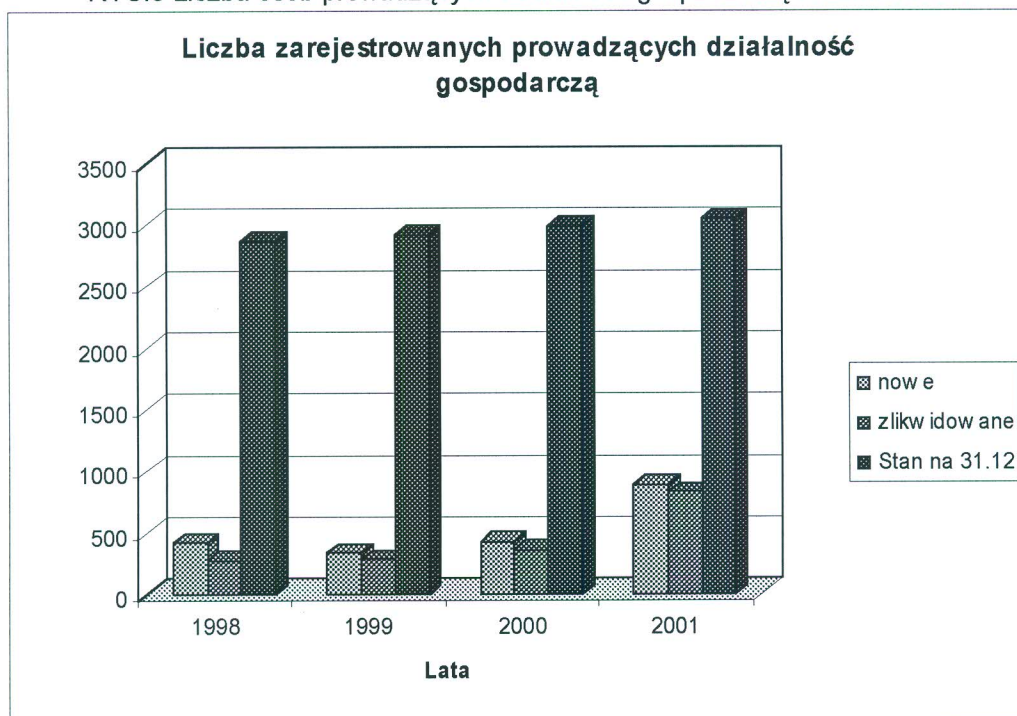
Źródło: Referat ewidencji ludności UMiG Łomianki

RYS.4 Liczba bezrobotnych w gminie Łomianki



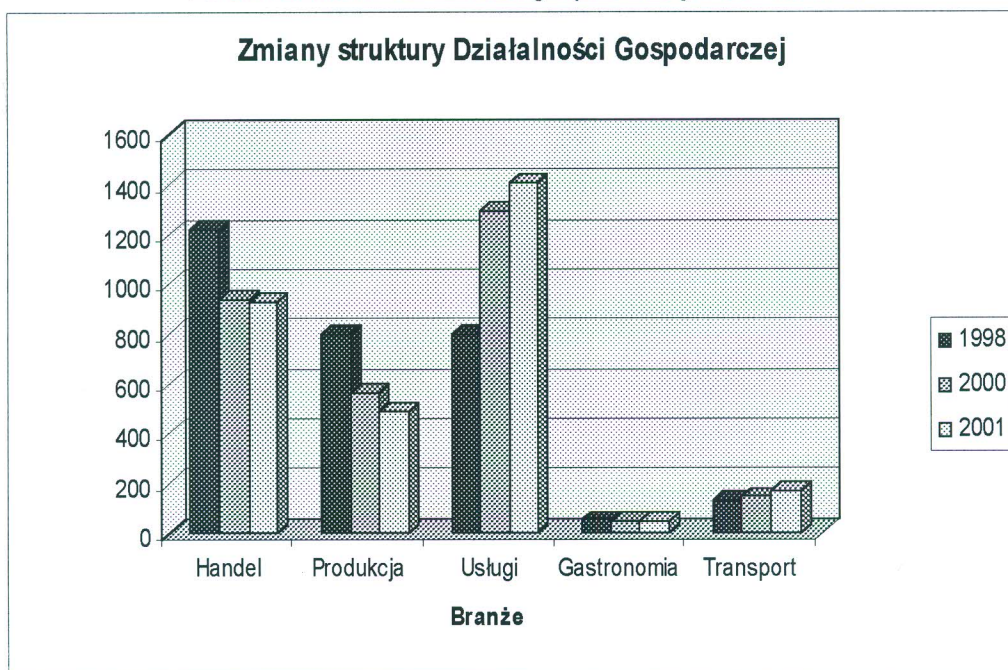
Źródło: Referat ewidencji ludności UMiG Łomianki

RYS.5 Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w Łomiankach



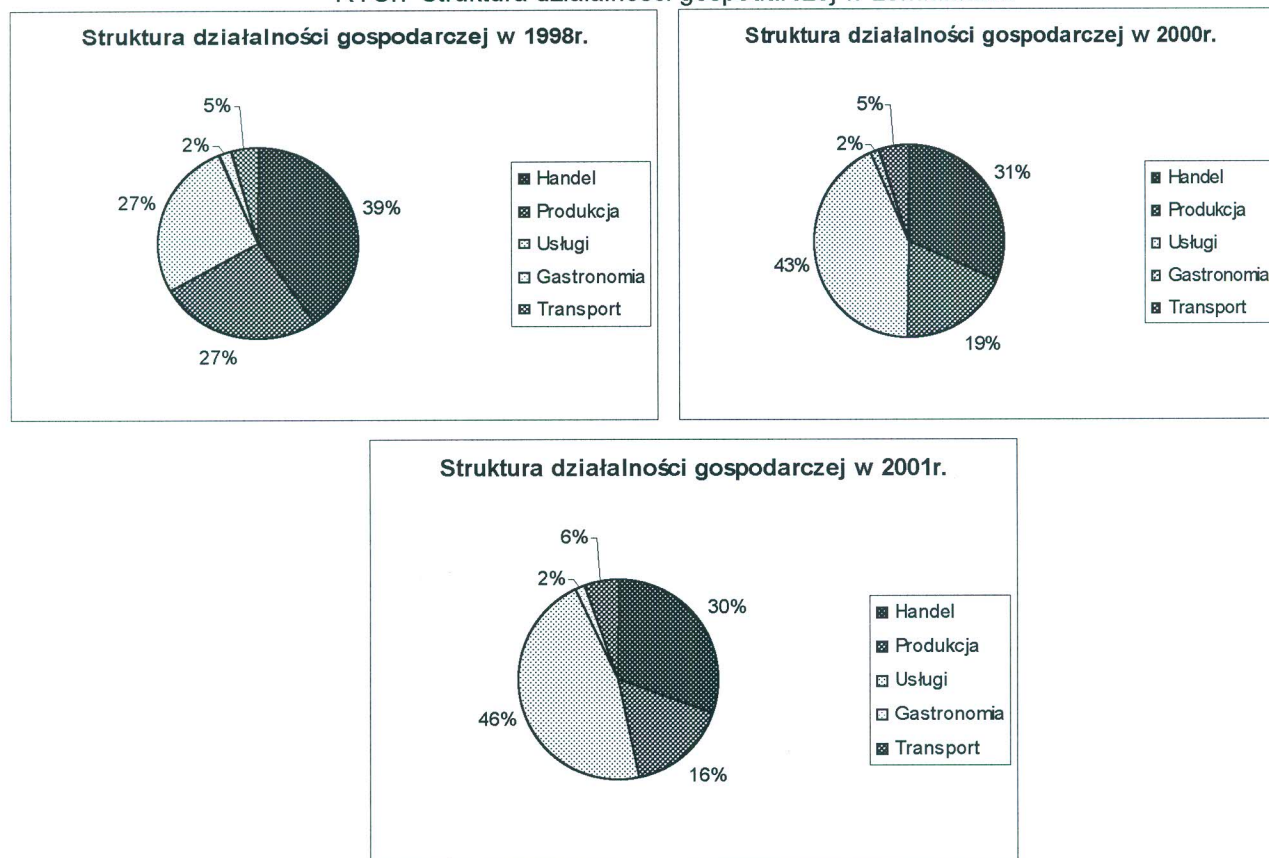
Źródło: Referat ewidencji działalności gospodarczej UMiG Łomianki

RYS.6 Struktura działalności gospodarczej w Łomiankach



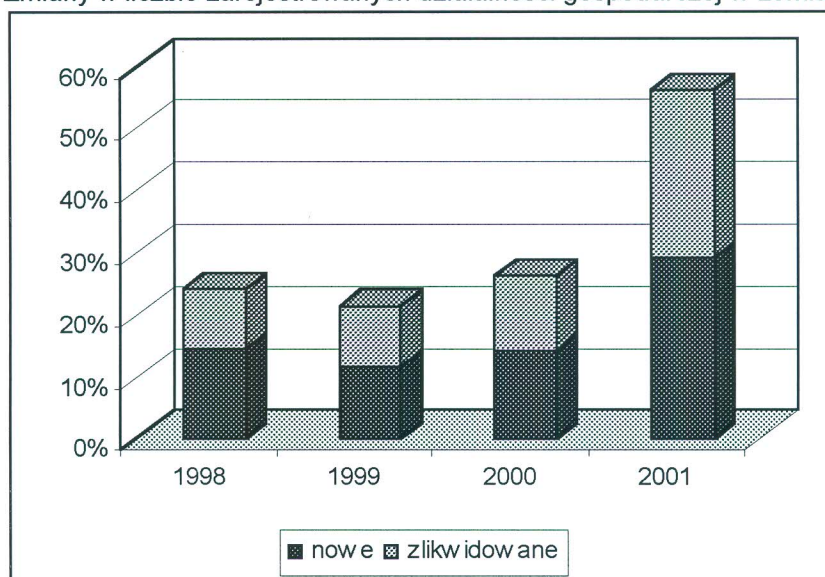
Źródło: Referat ewidencji działalności gospodarczej UMiG Łomianki

RYS.7 Struktura działalności gospodarczej w Łomiankach



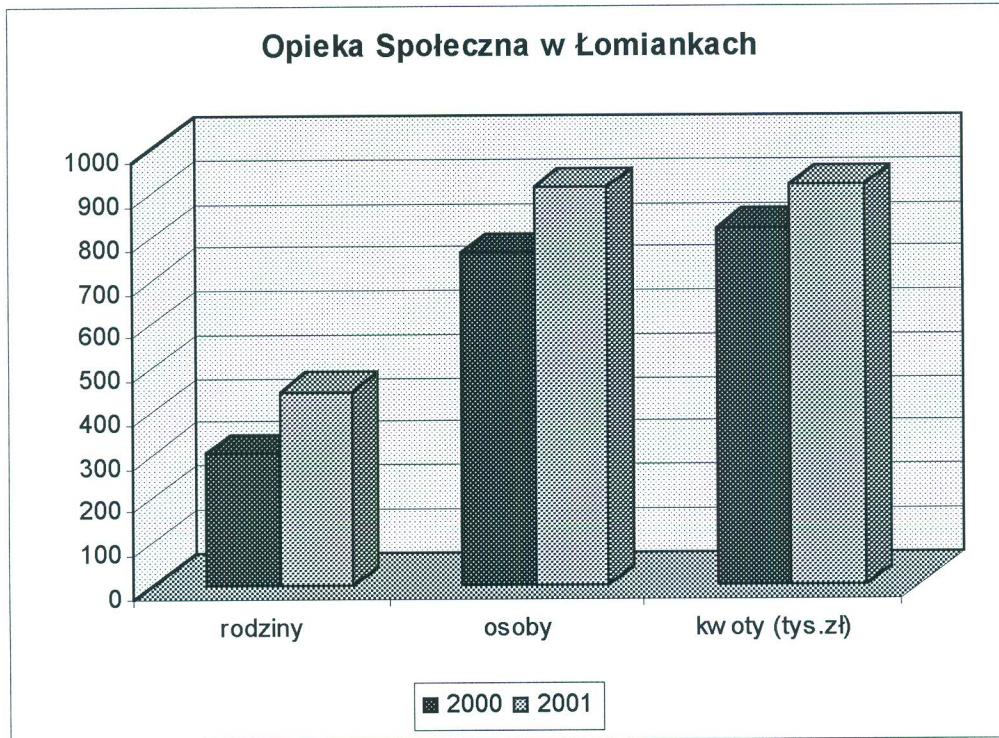
Źródło: Referat ewidencji działalności gospodarczej UMiG Łomianki

RYS.8 Zmiany w liczbie zarejestrowanych działalności gospodarczej w Łomiankach



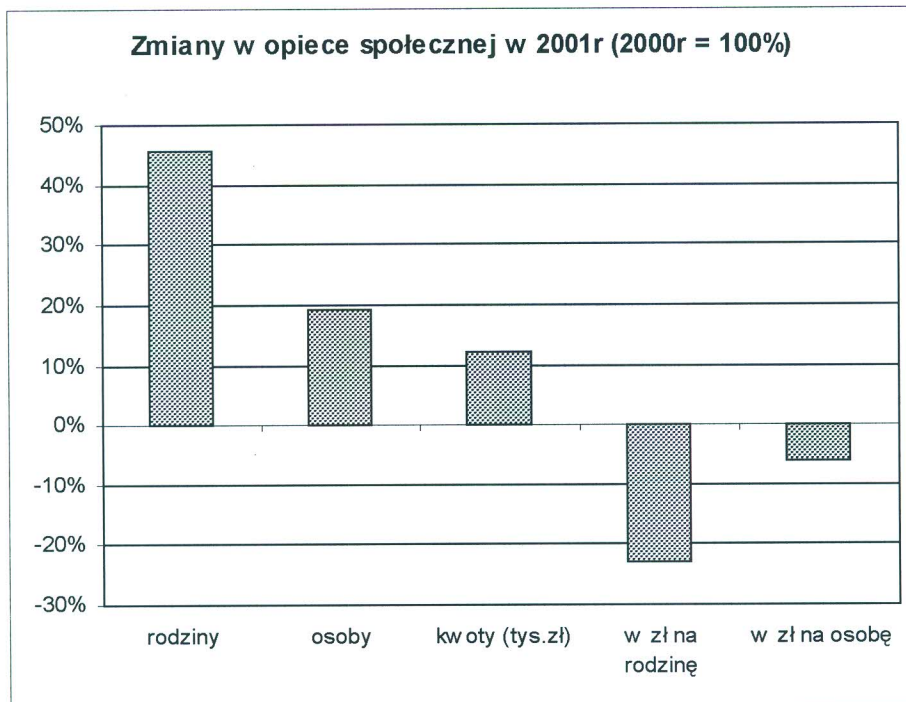
Źródło: Referat ewidencji działalności gospodarczej UMiG Łomianki

RYS.9 Objęci opieką społeczną w Łomiankach



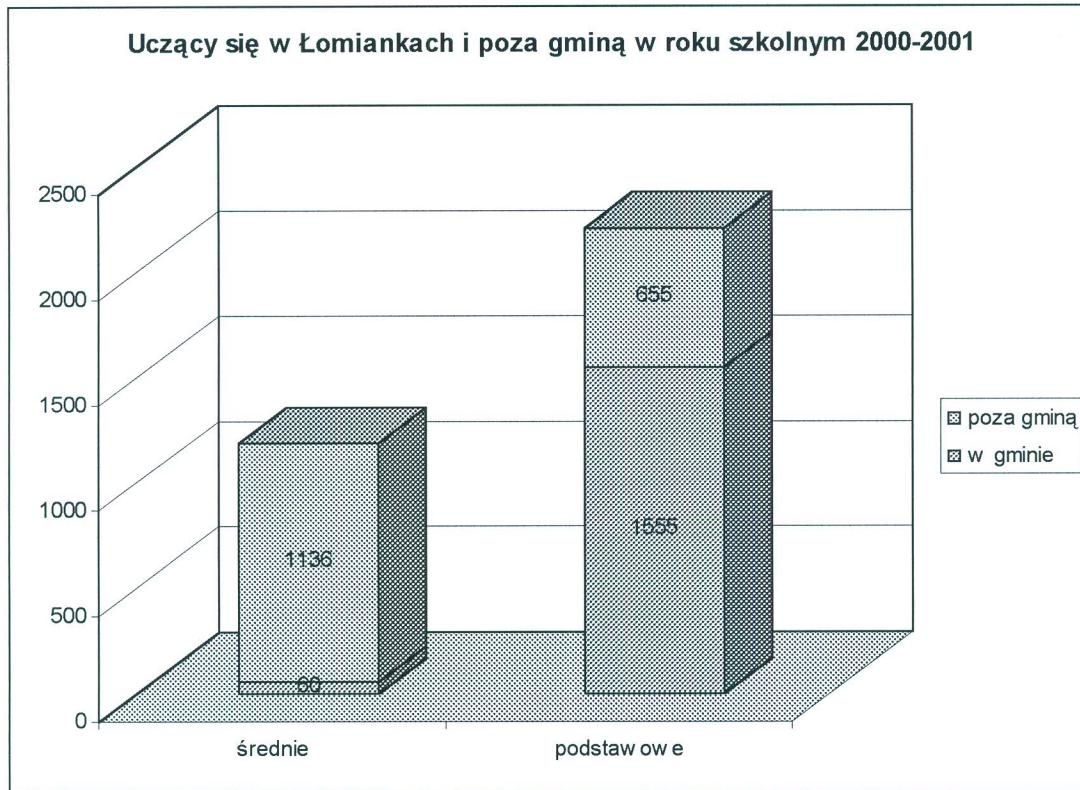
Źródło: Referat opieki społecznej UMiG Łomianki

RYS.10 Zmiany w opiece społecznej w stosunku do 2000r.

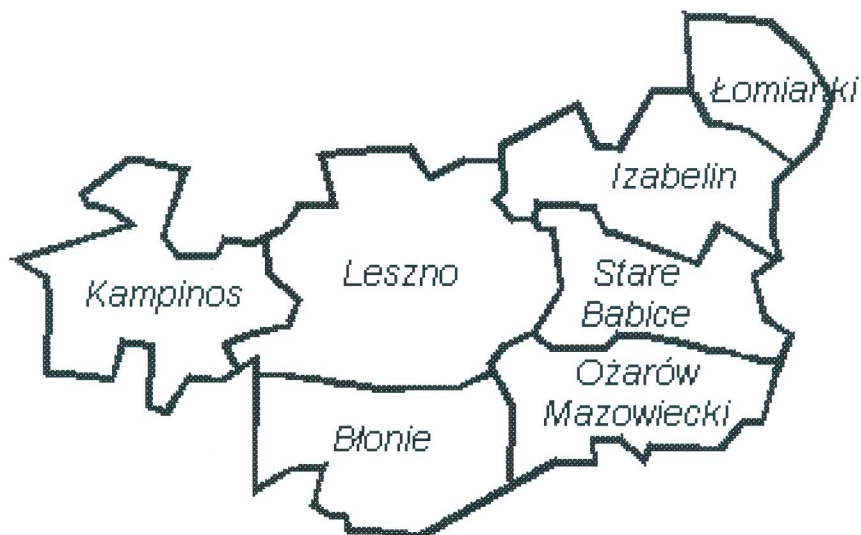


Źródło: Referat opieki społecznej UMiG Łomianki

RYS.11 Proporcja uczących się i mieszkających w gminie Łomianki w 2001r.



Źródło: Referat ewidencji ludności, Referat oświaty UMiG Łomianki



ZAŁĄCZNIK B

ANALIZA SWOT - SILNE I SŁABE STRONY ORAZ SZANSE I ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY ŁOMIANKI

SILNE STRONY

- Lokalizacja
 - Bliskość Warszawy
 - Komunikacja – trasa szybkiego ruchu
 - Walory przyrodnicze (KPN, Wisła, jeziora, jakość powietrza)
- Potencjał ludzki
 - Tradycja przedsiębiorczości (handel, rzemiosło)
 - Zamożni mieszkańcy
- Infrastruktura telekomunikacyjna
- Dostępność źródeł energii (gaz, en.el.)
- Brak charakteru miejskiego – luźna zabudowa
- Elementy infrastruktury proekologicznej – działająca oczyszczalnia ścieków

SŁABE STRONY

- Brak strategii i powszechnej świadomości braku rozwiązań strategicznych
- Słabość infrastruktury społecznej
 - Niedostateczna infrastruktura do budowy społeczności wykształconej i dbającej o współmieszkańców, brak centrum społecznego
 - Brak więzi społecznych, atomizacja, indywidualizm, bierność
 - Bariera psychologiczna pozytywnego myślenia, brak współdziałania i synergii
- Niedostatek informacji i brak polityki informacyjnej
- Zarządzanie gminą – niewydolność i nieskuteczność administracji lokalnej, słabość finansów
- Zła lokalna infrastruktura techniczna (drogi, sieć wod-kan, gaz, oświetlenie, linie napowietrzne)
- Bezpieczeństwo obywateli
- Chaos urbanistyczny, brak gruntów gminnych
- Brak terenów na sport i rekreację
- Brak rozwiązania problemu śmieci i zaśmiecenia

SZANSE

- Potencjał intelektualny
 - Rosnąca aktywność społeczna
 - Powstanie FORUM 21
- Wzrost popytu na rekreację w sąsiedztwie bogacącej się Warszawy
- Potencjał przyrody (KPN, Wisła, zbiorniki wodne)
- Rozwój turystyki, rekreacji i czystego biznesu (hotelarstwo)
- Połączenia komunikacyjne z innymi regionami kraju
- Sieć telekomunikacyjna – Internet
- Kapitał zagraniczny

ZAGROŻENIA

- Powodziowe (Wisła i wał)
- Ekologiczne – niekontrolowany wzrost liczby mieszkańców
- Śmieci
- Woda i kanalizacja
- Drogi lokalne i wzrost tranzytu
- Huta
- Przestępczość zorganizowana i patologie społeczne

№ 47

- Słabość demokracji i rozwiązań ustawowych
- Słabość finansów publicznych
- Szybki rozwój sąsiednich gmin (konkurencja)

Podsumowując można uznać, że strategiczne kierunki rozwoju Łomianek to:

- turystyka i rekreacja
- usługi i „czyste” technologie
- zachowanie charakteru rezydencjonalnego gminy w oparciu o bazę, którą jest
 - lokalizacja (komunikacja, walory przyrodnicze)
 - potencjał ludzki
 - infrastruktura (telekomunikacja, oczyszczalnia)

Ostatecznym efektem analizy SWOT jest opracowanie takiej strategii, która opierając się na silnych stronach umożliwi wykorzystanie szans i pozwoli eliminować słabości gminy przy jednoczesnym unikaniu zagrożeń, ewentualnie minimalizowaniu ich skutków. Przełożenie tego prostego postulatu na konkretne działania jest najtrudniejszym zadaniem przy budowie strategii. Zaproponowane zostały wobec powyższego cele realizacyjne:

- rozwój infrastruktury technicznej (drogi, sieć wod-kan, gazowa, oświetlenie) - wspieranie działań poprawiających jej stan
- inwestycje w bazę sportową, rekreacyjną i turystyczną (ściągnięcie obcego kapitału?)
- aktywizacja środowisk lokalnych dla wykorzystania potencjału intelektualnego poprzez działania integrujące i informujące
- budowa więzi lokalnych - rozwój infrastruktury społecznej
- usprawnienie administracji lokalnej
- poprawa stanu środowiska i zabezpieczenie go przed dewastacją (problem śmieci, czystość wód i powietrza)
- poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego (powódź, przestępczość, patologie)
- rozwój oświaty i kultury
- poprawa estetyki gminy

Wymagają one sformułowania zasad i wytycznych oraz priorytetów, które można określić jako politykę gminy w zakresie społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz programów pozwalających realizować wymienione wyżej cele i założenia "polityczne".

No 11